

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

16 Mayıs 2013 Perşembe

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

16 Mayıs 2013 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Tasfiye Halinde Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri	1:26
Tasfiye Hâlinde Karadeniz Bakır İşletmeleri Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri	26:28

İ Ç İ N D E K İ L E R

<u>İ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:29
Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Tasfiye Halinde Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri	1:26
Dr. Orhan YILMAZ (ETİ Maden İşletmeleri Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür)	1:2
Öneri 1	2:3
Cevap	3
Dr. Orhan YILMAZ (ETİ Maden İşletmeleri Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür)	3, 4, 5:7
Haydar AKAR	Kocaeli 3
Aykut ERDOĞDU	İstanbul 3:4, 5, 6, 7
Kamer GENÇ	Tunceli 3, 4, 6
Mehmet Cemal ÖZTAYLAN	Balıkesir 4, 5
Mehmet GELDİ	Giresun 4
Tufan KÖSE	Çorum 5
Öneri 2	7
Cevap	7:8
Dr. Orhan YILMAZ (ETİ Maden İşletmeleri Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür)	7:9, 11, 12:13
Aykut ERDOĞDU	İstanbul 8:11, 12, 13
Necati ÖZENSOY	Bursa 8
Kamer GENÇ	Tunceli 9, 10, 11, 12
İsmail GÜNEŞ	Uşak 9

Filiz ULUDAĞ (ETİ Maden İşletmeleri 1'inci Hukuk Müşaviri)		10
Sayıştay Temsilcisi		10
Mehmet GELDİ	Giresun	11, 13
Şenol GÜRŞAN	Kırklareli	11:12
Ali Gültekin KILINÇ	Aydın	12
Mehmet Cemal ÖZTAYLAN	Balıkesir	13
Öneri 3		13
Cevap		13
Kamer GENÇ	Tunceli	14, 16:17, 25
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	14, 15, 22:23
Dr. Orhan YILMAZ (ETİ Maden İşletmeleri Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür)		14:15, 21, 22, 25:26
Necati ÖZENSOY	Bursa	15:16, 17:18
Şenol GÜRŞAN	Kırklareli	16
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	16, 19, 22, 23:25
Mehmet Cemal ÖZTAYLAN	Balıkesir	18
İsmail GÜNEŞ	Uşak	18, 19, 23, 25
Haydar AKAR	Kocaeli	18, 19:21, 26
Hasan Fehmi KINAY	Kütahya	19, 21:22
Mehmet AKYÜREK	Şanlıurfa	22
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisi		24, 25
Sonuç (2011 yılına ilişkin)		26
Sayıştay Temsilcisi		26
Dr. Orhan YILMAZ (ETİ Maden İşletmeleri Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür)		26
Tasfiye Hâlinde Karadeniz Bakır İşletmeleri Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri		26:28
Rüstem ATEŞ (Tasfiye Halinde Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürü)		27
Öneri 1		27
Sayıştay Temsilcisi		27
Cevap 1		27
Rüstem ATEŞ (Tasfiye Halinde Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürü)		27, 27:28
Haydar AKAR	Kocaeli	27
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	27, 28
Öneri 2		28
Sayıştay Temsilcisi		28
Cevap 2		28
Rüstem ATEŞ (Tasfiye Halinde Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürü)		28
Sonuç (2011 yılına ilişkin)		28
Sayıştay Temsilcisi		28

Açılma Saati: 10.38

Kapanma Saati: 13.00

BİRİNCİ OTURUM

16 Mayıs 2013 Perşembe

Açılma Saati: 10.38

BAŞKAN: Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

(Oturum, Başkan Vekili Ahmet Yeni tarafından açıldı)

0

BAŞKAN – Hayırlı sabahlar.

Değerli milletvekillerimiz, değerli katılımcılar; öncelikle hepinizin mübarek kandilini tebrik ediyorum. Bugünlerin ülkemize huzur, barış, mutluluk getirmesini ve insanlığa hayırlı sonuçlar getirmesini Cenab-ı Hak'tan niyaz ederek toplantımızı açıyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığının, kamu kurumlarımızın ve basınımızın değerli mensupları; hepiniz hoş geldiniz. 24'üncü Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı'nın 7'nci Birleşimini açıyorum.

Bugün gündemimizde, sırasıyla, **Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Tasfiye Halinde Karadeniz Bakır İşletmeleri Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri** yer almaktadır.

Değerli üyeler, çalışmalarımıza Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait hesap ve işlemlerinin görüşmeleriyle başlıyoruz.

Bildiğiniz gibi, bu kuruluşumuz uzun yıllar ülkemizin yer altı kaynaklarından olan madenlerin devlet eliyle işletilmesi görevini yürütmüştür. Başta bor olmak üzere, bakır, krom, gümüş, alüminyum gibi madenlerimiz, ilk kurulduğu dönemdeki adı Etibank olan, daha sona Eti Holding ve günümüzde de Eti Maden İşletmeleri adıyla faaliyetlerini sürdüren bu kuruluşumuz tarafından işletilmektedir.

Eti Holding bünyesinde yer alan Eti Bakır, Eti Krom, Eti Gümüş, Eti Elektrometalurji Anonim Şirketi 2004 yılında, Eti Alüminyum AŞ de 2005 yılında bilindiği gibi özelleştirilmiştir. Bugün itibarıyla Eti Maden İşletmeleri dünyanın en zengin rezervlerine sahip olduğumuz bor madenlerinin tekel olarak işletilmesi, çeşitli ürünlere dönüştürülmesi ve pazarlamasıyla ilgili faaliyetlerini sürdürmektedir.

Dünya bor rezervlerinin üçte 2'si çok şükür olsun ülkemizdedir. Bir ülke için doğal kaynakların zenginliği büyük bir şanstır ancak esas önemlisi, bu doğal kaynakların ülke ekonomisine azami katkı sağlayacak biçimde işletilmesidir. Eti Maden İşletmelerinin dünya bor rezervlerindeki payı 2000'li yılların başlarında yüzde 30 ile Amerika Birleşik Devletleri'nin ardından ikinci sıradayken bugün pazar payının yüzde 46'yla birinci sıraya yükseltilmiş olması gerçekten çok sevindiricidir. Bir yandan ürün çeşitliliğini artırmak, bir yandan da katma değeri ürünler üreterek dünyadaki pazar payımızı daha yüksek seviyelere taşımak hedefimiz olmalıdır.

Şimdi, Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Yılmaz'a söz vereceğim ancak ondan önce, bugün toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan kamu kurumu yetkilileri kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, sözü Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Yılmaz Bey'e veriyorum; buyurun.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, sayın üyeler, kamunun kıymetli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kurumumuzun bugün itibarıyla üretim, satış, pazar ve gelecekle ilgili genel yönelimlerinden kısaca bahsetmek istiyorum.

2004'ten itibaren, bilindiği gibi, kuruluşumuz sadece bor cevheri ve kimyasallarıyla iştiğal eder vaziyete geldi, onun dışındaki tüm faaliyetler özelleştirildi. Onun için, ekranda gördüğünüz bu grafik, sadece bor ürünlerini ürettiğimiz zamandan itibaren

başlaması hasebiyle 2004'ten başlamıştır. Ayrıca, bir başka özelliği daha vardır: Enflasyon muhasebesi bu 2004'ten itibaren uygulanmaya başladığından 2004'ü milat olarak alıyoruz. Bu dönem içerisinde, görüldüğü gibi, ciromuz 2012 itibarıyla bakarsak 3,5 kat ama kârımız 26 kat arttı. Bu, sadece nitelik olarak bir gelişme olmadı, ayrıca ürün çeşitliliğimiz de çok fazla arttı. Yani, artık bizim kuruluşumuz, bir madencilik kuruluşundan öte, kimya sanayinin çok önemli bir mensubu hâline geldi çünkü ürettiğimiz yüzde 95'ini kimyasal madde pozisyonuna sokup öyle satıyoruz. Yani, bizden sonra kimyasal olarak başka bir işlem yapılmayacak formda -bunu özellikle vurgulamak istiyorum- ürünü dönüştürüyoruz. Yani buradan sonrası ancak eşya. Bundan sonra ne yapıyor? Cam, cam yünü, cam elyafı, solar cam gibi eşyalar yapılıyor. Artık bizim yapamadığımız, rakiplerimizin yaptığı bir kimyasal yok, bunu özellikle burada vurgulamak istiyorum.

Burada genel satış fiyatları nasıl gidiyor, bu konu belki merak edilir diye böyle bir grafik oluşturdum. Burada, dünyadaki genel gidişata bağlı olarak bize talep bir müddet çok arttı. Yalnız bu sektörün şöyle bir özelliği var: Maalesef bu sektör, ne kadar çok üretim yaparsanız o kadar çok satış yaparsınız gibi düşünülecek bir sektör değildir. Burada, eskiden yatırım yapmamız, hızlı yatırım yapmamız belki çok fazla mümkün olmuyordu ama şu anda yatırım konusunda ya da kapasite artışı konusunda hiçbir sıkıntımız yok, çok hızlı bir şekilde kapasite artırabiliyoruz. Onu nasıl sağladık? Modüler fabrikalar yapmaya başladık. Yani isteyelim, şu anda mevcut kapasitemizin üç sene sonra yüzde 50 fazlasını üretebiliriz.

Bu da bölgelere bağlı olarak satışı ton olarak. Burada görüldüğü gibi, Avrupa, Amerika sabit, hatta Avrupa sürekli geriliyor, Amerika sabit, sadece Asya'da sürekli bir artış var. Yani, aşağı yukarı on senedir, on üç senedir Avrupa'da 125-130 bin ton mertebesinde bir satış kaybettik. Bunun sebebi de, daha önceden en temel satış alanımız olan deterjan sektöründe bor esaslı deterjandan Avrupa vazgeçti. Eğer biz Asya'da büyümeseydik kurum komple küçülecekti, bu grafikte de bunu anlatmak istiyoruz.

Yüzde bazında düşünürsek, eskiden en fazla malın satıldığı yer Avrupa iken şimdi Asya'ya doğru kaydı, dediğim gibi, Amerika'da da sabit gidiyoruz.

Buradaki kapasitelerimiz, neredeyse bir 4,5 kat kapasite artışı oldu. Ayrıca da tabii üretim artışı da bununla beraber geldi.

Satış değerlerimiz, görüşeceğimiz yılın, 2011'in satış değeri 854 milyon dolar. 2012 yılı, dünyada bizim hitap ettiğimiz sektörler açısından kriz yılıydı. Yani, inşaat, elektronik sanayi dünyada maalesef çok kapasite kullanımı iyi değil. Bu sektörde biz en büyük mal sattığımız sektörler bunlar olduğu gibi bunlardaki değişimlerden bire bir etkileniyoruz. Buna rağmen yine de 2012'yi 822 milyon dolar gibi bir satışla tamamladık. Bu sene de aşağı yukarı aynı seviyede gidiyoruz ama yıl sonuna doğru bu seviyeyi biraz aşağıyı düşünüyoruz çünkü dünyada ekonomik canlanma yavaş yavaş başladı.

Hazineye ödediğimiz temettünün grafiğini de şu şekilde göstermek istiyoruz: 2011'de 520 milyon TL temettü, 2012'de de 566 milyon TL temettü ödeyeceğiz, 2011'i ödedik tabii. Amerikan doları olarak da görünüşümüz şu: 300 milyon dolar mertebesinde hazineye temettü ödüyoruz.

Bizim kârlılık oranlarımızın seyri de, en son geldiğimiz nokta itibarıyla yüzde 53'tür. Yani, sattığımız malın yüzde 53'ü satış fiyatının kâr olarak şu anda o noktaya geldik. Bu, 57'den 53'e düşmüş olmamız kârlılığımızın düştüğü manasına gelmiyor, satışlar bir miktar azaldığı için oradaki stok değerlerinden dolayı bir teknik durum. Yoksa, kârlılığımız aynı minval üzere devam ediyor.

Bir de katma değeri kendimizce grafikledik. Daha nitelikli ürün, yani kimyasal ürüne doğru, biraz önce söylemişim, şu anda satışımızın yüzde 95'i kimyasal maddedir, sadece yüzde 5'i konsantre dediğimiz ürün satışlarıdır ki, bu da bu sektörün vazgeçmeyeceği, bazı sektörlerin vazgeçmediği bir tüketim biçimidir. Müşteri istesenez de buradan farklı bir şey almaz.

Vergi sıralamasındaki durumumuz: 163 milyon TL 2011'de vergi verdik.

Hedefimiz, bu sene 1 milyar doları yakalamaya çalışıyoruz. Dünyadaki bizim hitap ettiğimiz sektörün kapasite kullanımına bağlı olarak tabii bu hedef gerçekleşecek ya da sarkacak ama nihai hedefimiz, bu sektörde 5,5 milyon ton üretim yapan ama 2,5 milyar dolar sadece bor kimyasallarından satış geliri elde eden ve 1,5 milyar dolar da kâr eden bir kuruluş hâline gelmektir. Bu hedefi de on sene gibi bir zamanda yakalayabileceğimizi düşünüyoruz.

Ben sözlerime burada son verirken hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Değerli üyeler, şimdi önerilere geçiyoruz.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

Bor madenlerinin uzun yıllar işletileceği göz önünde tutularak, işletmelerin doğrudan demiryollarına bağlanması sureti ile demiryollarından daha fazla yararlanılmasına yönelik yeni alternatif projeler geliştirilerek ilgili merciler nezdinde yapılan girişimlerin sürdürülmesi.

BAŞKAN – Cevap alalım.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, mevcut durumda bütün ham maddelerimiz, maden sahasından kimyasal ürün üreten fabrikalarımıza zaten demir yoluyla gitmektedir. Ayrıca da, demir yoluyla yaptığımız ürün miktarında da her sene artış olmaktadır. Nihai hedefimiz, bizim işletmelerimizin ana hatlara bağlanmasıdır. Bu yolla 4 işletmemizle ilgili etütler yaptık ve en fazla mal ürettiğimiz Kırka İşletme Müdürlüğü'nün tüm ürünlerini demir yoluyla taşımak üzere şu anda proje firmasıyla anlaştık, bu senenin sonunda ihaleye çıkacağız. Muhtemelen şu anda yüzde 36 olan demir yolu taşıma oranı çok daha üst noktalara çıkacak. Fakat diğer işletmelerimizdeki ilk yatırım çok pahalı olduğu için, 30 kilometre ve çok dağlık bir mesafe olduğu için başlangıçta burayı düşünmüyoruz çünkü yaklaşık bir yüz yılda filan kendini amorti ediyor. Dolayısıyla en fizibil olan, en fazla malın üretildiği yer olan Kırka İşletmemizde demir yolu ana hattını da bağlayacağız. Dolayısıyla artık kara yoluyla orada taşıma yapmayacağız.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli misafirlerimiz; Eti Bor, Eti Maden her zaman son yıllarda iyi bir atılım içinde olduğunu görüyoruz, bunu da takdir ediyoruz. Bu arkadaşlara da, devletin tüm kurumlarının özelleştirilmesini savunan, devletin sanayiden çekilmesini savunan arkadaşlara da bir örnek olması açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yani, işletilmesi, yönetilmesi, yönetim doğru yapıldığında, işletme doğru işletildiğinde, yatırımlar zamanında yapıldığında ve teknolojiye ayak uydurulduğunda bunun devlet veya özel sektörün işletmesinin çok önemli olmadığını buradaki örnekte görüyoruz.

Şimdi söz demir yolları tabii. Demir yollarını bundan bir ay önce serbestleştirdik. Hepinizin bildiği gibi TCDD ikiye ayrıldı; taşımacılık ve TCD oldu. Şimdi TCD dışındaki şirketlerin veya özel sektörün veya kamu sektörünün, isterse kendi hatlarını çekebileceği, kendi işletmelerini yapabileceği bir konuma geldi ana hatlar haricinde. Biraz evvel Genel Müdürün bahsettiği gibi, işte Kırka müessesesinden de hattın çekilmesi, vagonların alınması, taşınması yapılabilir, bunda hiçbir sakınca yok şu andaki son çıkan kanunla birlikte. Tabii bu ihtiyaç mı? İhtiyaçtır. Niye ihtiyaçtır? Lojistik maliyetlerin düşürülmesi ihtiyaçtır. Daha kârlı duruma geçebilmesi, şirketin gelecekteki vizyonu ile ilgili yatırımları yapabilmesi için maliyet kalemlerinden biri olan lojistiği en aza indirmesi gerekiyor. Şimdi buradaki asıl önemli şey, bu lojistiği kendiniz mi yapacaksınız yoksa başka bir şirkete yaptırarak mısınız? Bu demir yolu hattını kendiniz mi çekeceksiniz, size mi ait olacak, yoksa başka bir özel şirketi arayıp kiralayacak mısınız? Bunu sormak istiyorum, bunu merak ediyorum. Bunun için de ne kadar bir yatırım maliyeti ayırdığınızı merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Aykut Bey buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, bu rapor önerilerinde son derece önemli bir öneri var. Komisyon da gündemine hâkimdir, alt komisyon çalışmalarında zaten bunu belirtiyoruz. 1 no.lu öneri var burada Kırka Bor İşletmesiyle alakalı, bunu ne zaman görüşelim komisyon gündemine alınması konusunda? Çünkü önemli bir konu bu.

BAŞKAN – İç önerilerle ilgili mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, hayır dış önerilerde. Yani rapordaki 1 no.lu öneri. Kırka Bor İşletmesiyle orada bir özel sektör firmasının çalışması konusu var. Alt komisyondan gelen raporda alınmamış.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bitirelim, ondan sonra geçelim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bilmiyorum usul nedir?

BAŞKAN – 3 numaralı öneriyi görüşürken, bittikten sonra. Önerilerimizi bitirelim, alt rapordan yukarıya çıkarmak istediklerimizi konuşacağız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam o zaman, çünkü iç önerilerde bir iki önemli mesele var.

Bir de, Sayıştayın ben dış öneriler kısmına getirdiği önerilere bakıyorum; şimdi, Eti Maden İşletmeleriyle alakalı son derece, özellikle ihalelerindeki konularla alakalı önemli tespitler varken bunun rapora neden yansımadığını anlamış değilim. Az sonra Sayıştay için kapsamlı bir eleştiri getireceğim çünkü denetçilerin görevlerini –ben de denetçi kökenli biri olarak denetçilerin görevlerini iyi bilmekteyim- biraz sonra benim bir milletvekili olarak tespit ettiğim hususları bütün yıl kurumda çalışan denetçilerin tespit etmemesinin sebebini de anlamaya çalışacağım.

Diğer mesele...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, not alıyorsunuz milletvekillerimizin ismiyle beraber, cevap vereceksiniz.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Evet, not alıyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi öneri, demir yolları bağlantısının kurulmasıyla alakalı -ki maliyetlerin düşürülmesiyle ilgili- ben bu öneriyi destekliyorum ama bu siyaset yaklaşımında, bu politikalar yaklaşımında bunun da bir kaynak israfı olmasından endişeliyim. Çünkü Eti Maden İşletmelerinde fiilî özelleştirmeye doğru giden bir süreçte ki, bu bence milletvekillerinin buna tesiriyle engellenmiştir bu stratejik madenin en azından hizmet ihaleleri yöntemiyle özelleştirilmesi veya bir şekilde özelleştirilmesi. Eğer böyle bir fikir varsa, Hükûmetin önünde böyle bir program varsa bu yatırımlar yapılmamalı çünkü bu yatırımlar yapıldıktan sonra özel sektöre devredilmesi, resmen özel sektöre kaynak aktarmak anlamına gelmektedir.

Alana yaptığımız ziyaretler var, Sayın Genel Müdür de bilmektedir. O alana yaptığımız ziyaretlerde de bor madenleriyle ilgili son derece önemli tespitlerimiz var Balıkesir’deki ziyaretlerimizde, diğer ziyaretlerimizde, bunları da paylaşacağız. Onun için, bize alt komisyonumuzun gönderdiği raporun dışında da bor madenleriyle alakalı tartışılacak konular var, değer de katmak istiyoruz.

Ben hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Aykut Bey.

Kamer Bey buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim.

Kuruma başarılar diliyoruz, gerçekten tekel niteliğindeki bir faaliyeti yürütüyorsunuz. Tabii ki burada, dünyada çok büyük bir rezerve sahip olan Türkiye’nin bu madeni en iyi şekilde kullanması ve bundan da azami derecede kâr sağlanması... Bundan azami derecede kâr sağlanıp sağlanmadığı sizin faaliyetlerinizin objektif olarak incelenmesi ve yaptığınız harcamalarda gerçeklik payının araştırılması, hakikaten bu kurumun kâr etmesi gereken azami derecedeki kâr ve rantabl çalışıp çalışmadığınız tabii sağlıklı incelemeyle ortaya çıkabilir.

Şimdi burada biraz önce Aykut Bey’in gündeme alınmasını istediği 1’inci öneriyle 2840 sayılı Kanun’un 2’nci maddesine atıf yapılıyor. Diyor ki: “ticari, ekonomik sebeplerle bazı madenler üçüncü şahıslara... Özelleştirmeye karşıyız ama bu yola, bir hileli yola giriliyor. “Efendim, işte, bu madenlerin işletilmesini üçüncü şahıslara verelim...” Yani, bir nevi, işte, taşeron sistemiyle... Zaten böyle bir şeye gidilirse siz demir yolu yaparsanız, arkasından da bir karar alır, bu madenlerin işletilmesi üçüncü şahıslara, böyle, taşeron sıfatıyla verilirse o zaman sizin kurumunuz da füzuli bir zarara girmiş olur. Bu hususu da dikkate almak lazım. Onun için, eğer, hakikaten bugünkü siyasi iktidar -işte bunu özelleştirme yoluna- yani bunların hepsi özelleştirmek için kurulan tuzaklardır, bu tuzaklara düşmeyecekse o zaman tabii ki... Tabii, bunun da bir hesabını yapmak lazım. Bir demir yolunun yapılması sizin kurumunuza ne kadara mal oluyor, ne kadar mesafede, mevcut kara yollarının kalitesini daha iyileştirmek suretiyle, bu madenlerin taşınması için gerekli, nitelikli araç alınıp kullanılması mı daha verimlidir yoksa işte, demir yolu yapılarak bu şekilde yapılması mı daha verimlidir? Bunları da araştırmak lazım.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Alt Komisyon Başkanımız Mehmet Cemal Öztaylan Bey’e de söz veriyorum.

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum.

Etibankın tüm çalışanlarını, bu başarılı ivmeden dolayı da kutluyorum. Aslında ben söz almayacaktım da tabii bütün arkadaşlar, özelleştirmeyle ilgili “Acaba o öyle mi, bu böyle mi?” öküz altında buzağı arar gibi sözler sarf ettiği için cevap vermek zorunda kaldım. Eğer ki o ilin milletvekili “Eğer Etibank özelleştirilirse ben milletvekilliğinden istifa edeceğim.” derse, o ilin genel başkan yardımcısı “Özelleştirme yok, ben Cemal Öztaylan’a katılıyorum.” derse, bu ülkenin Çalışma Bakanı gelip Etibankta açıklama yapıp da “Böyle bir şey söz konusu değil.” derse, bunun Bakanı Sayın Taner Yıldız gelip ta Suruyı’den bununla ilgili açıklama yaparsa, Başbakan açıklama yaparsa artık bunun temcit pilavı gibi her söylemde söylenmesi beni rahatsız ediyor. Bunu hatırlatmak istedim.

Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sözler bazen geçerli olmuyor da onun...

BAŞKAN – Yani siz...

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – “İstifa edeceğim.” diyorum, daha ne diyeceğim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tabii herkesin fikirlerine saygı duymamız gerekiyor.

Başka sorusu olan arkadaşımız yok.

Sayın Genel Müdür...

Pardon, Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; yani şimdi, işin aslı şu: Şu andaki yönetim kurulu, biraz önce söyledi “Üretilmediğimiz bir numune yok, bir metal yok henüz.” dedi. “En üst düzeyde üretim yapıyoruz. Bizim dışımızdakilerin üretilip de bizim üretilmediğimiz bor madeninden bir ürün yok.” dedi ve “En üst düzeyde, şu anda, verimli çalıştırıyoruz, daha da ileriye gitmek için çalışıyoruz.” dedi. “Bununla ilgili de demir yolu ağı ihtiyacı varsa, bunun rantabl olabileceklerini de yapmayı düşünüyoruz.” dedi. Diyelim ki, binde 1 ihtimal özelleştirilecek, binde 1 ihtimal. Asıl olan şu, işin aslı şu: Bugün için en verimli nasıl çalıştırabiliriz ve nasıl yönetebiliriz? Zaten ilgili genel müdür ve yönetim kurulu bununla ilgili çalışma yapacaklar. Bunun içerisinde demir yolu yapmak gerekiyorsa yapacaklar veya yeni araç, kara yolu aracı, taşıma araçları alınacaksa alacaklar, almaları gerekir. Böyle eğreti duruşlarla yani kararsız duruşlarla hiçbir yere varılmaz çünkü bildiğiniz gibi, bir malın değerini yükseltecek olan o malın üretildiği şartlar, dolaşım, dağıtım ağı, pazarlama ağı vesaire, hepsi bütün. Dolayısıyla yani, böyle bir tereddüt yoluyla “Demir yolunu da boşa yapmayın.” gibi imalar bence yanlış. Binde 1 dahi olsa özelleştirilse...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Başkasına verip yapmayın.

MEHMET GELDİ (Giresun) – ...o zaman dahi o demir yolu ağı o değerlerin içerisinde olacak yani böyle bir tereddüde gerek yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yalnız Mehmet Bey, binde 1 dahi olsa Cemal Bey’in istifasına sebebiyet veriyorsunuz, farkında mısınız?

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Yok kardeşim, yok böyle bir şey!

BAŞKAN – Evet, Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir açıklama yapabilir miyim? Öncelikle, biz kimsenin istifasıyla bir siyaset belirleyecek değiliz. İki: Ben bunun uluslararası piyasasını ve uluslararası birtakım şirketleri... Ki, kimsenin adını anmaya korktuğu şirketler vardır yani ben farkındayım neler söylediğimin, bilinçli olarak söylüyorum yani bu ülkede küresel şirketlere meydan okumak her yiğidin de harcı değildir, hele bilen için hiç değildir. Ben biliyorum ki birtakım uluslararası şirketler buraların peşindedir ve ben bu ülkede önemli bir partiyi temsil ediyorum, ana muhalefet partisini temsil ediyorum. Bunu sürekli dile getirmemin sebebi de bu konudaki kararlılığımızı göstermektir. Sizin istifanız sizin için onurlu bir duruştur, tebrik ediyorum ama biz siyasal kararlılığımıza devam edeceğiz. Bakanınız, Başbakanınız bunu söylemiş olabilir. Biz ana muhalefet partisiz, bu duruşumuzu sürekli göstermek zorundayız çünkü bizim ideolojik köklerimiz bu.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum bu konuşmadan dolayı.

BAŞKAN – Tufan Bey, buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Bir cümle de ben söylemek istiyorum. Şimdi, ben de alt komisyon üyesiyim. Tabii, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürünün çok başarılı çalışmaları var, kendisini alt komisyon toplantısında da tebrik etmiştik ama ana muhalefetin görevi de hakikaten çok önemli. Bakın, Medise gelen, Medis komisyonlarında olan kanunun ilk şekline göre çok büyük farklılıklar oldu yani biz uyarı görevimizi demek ki layıkı veçhile yapmışız. Cemal Bey de bu konuda hakikaten çok özverili çalışıyor ama onun istifasıyla... İstifa değil, iktidarı bile düşürürler, öyle büyük bir rakamlar ortaya çıkar ki şeyde... O anlamda bu uyarıcı görevlerimizi... Biz tarihî görevimizi yapıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Başka söz isteyen arkadaşımız yok.

Sayın Genel Müdür, buyurun, cevaplayın lütfen.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, Sayın Akar’ın sorusuyla başlamak istiyorum. Bugün 90 milyon lira, kira, işte, yatırım bedeli. Tabii biz planlama yaptığımızda bu kanun çıkmamıştı. Bizim yapmamız durumundaki maliyetle dışarıdan hizmet alımıyla yapacağımız maliyetin mukayesesi yaptıktan sonra karar vereceğiz ama bu demir yolunu biz yapacağız; bu bir.

İkincisi: Bizim oradaki, önümüzdeki on yıllık planımız, mevcut 1 milyon kapasiteyi 2,5 milyon tona çıkartmaktır. Bunun 500 bini gelecek senenin sonunda devreye girecek. Şu anda fabrika yüzde 30’una yakın tamamlandı ve var olan kapasite yüzde 50 artıyor

gelecek yıl için yani biz orada 5,5 milyon ton gibi çok büyük bir rakama çıkacağız. Dolayısıyla yani o demir yolu bizim için son derece elzem bir durum. Bilmiyorum sorunuza...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir katkı sağlayayım mı?

BAŞKAN – Bir saniye...

Sayın Genel Müdür, Aykut Bey bir katkı sağlayacak.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yeni Devlet Demiryolları yasa değişikliğinden bilgi sahibi oldunuz mu Sayın Genel Müdür?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Evet Sayın Vekilim. Ondan bahsettim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, işte, benim siyasal ahlakım, tabii, özelleştirmenin tamamına karşı olmasına rağmen, bu şeyde olsaydım şunu söylerdim, derdim ki: Eğer, böyle hizmet alım yöntemi falan size uyuyorsa, oraya bir hattın yapılması, yeni Devlet Demiryolları Kanunu'nda hizmet alım yoluyla hattın da yapılarak hattın işletilmesi sizin maliyetlerinizi düşürebilir çünkü bu hat yapımı işi yeni Devlet Demiryolları Kanunu'yla geldi bir de "taşıma hizmetçiliği" diye bir sitem var. O zaman, buna da şey diyorlar biliyorsunuz, "outsourcing" diyorlar bu liberal ahlaktakiler. Bu "outsourcing" size çok değer katabilir maliyetleriniz açısından ama işçi katliamı olursa yapacak bir şey yok, ne diyelim yani.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Buna henüz karar yok çünkü...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok yani diyorum ya, böyle bir sistem kuruldu, bunu da düşünebilirsiniz yani, çünkü öbür ekonomik mantıkta böyle sistem var. Bunu katkı sağlamak için söyledim.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Evet, anlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, devam edin lütfen.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – 2840'la ilgili Sayın Kamer Genç'in katkıları var. Burada, bu kanunun Meclisteki sırasını bekliyor, malum. Buradaki kurumun bazı sıkıntıları olduğunu açıklamak durumundayım, o da şu: Özellikle hizmet alımı meselelerinde... Bunları uzun uzun anlatmıştım ama tekrar anlatma mecburiyeti var. Bir konuyla ilgili mahkeme... Bandırma'daki yapılan bir işimiz, vagon boşaltma işimiz sendika tarafından mahkemeye verildi. Şimdi, mahkeme kararında 3 farklı grup çıktı. Gruplardan bir tanesi "Bu işi hiçbir şekilde hizmet alımıyla yapamazsınız.", bir kısmı "Şunları şunları yaparsınız..."

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bu yalnız sizde değil, devletin birçok yerlerinde var. İş yerine dava açtılar, Yargıtay o konuda karar verdi.

BAŞKAN – Karar versin. Sözleriniz kayda geçmediği için...

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – "Bir kısmını yapabilirsiniz, şunları şunları yapamazsınız." Üçüncü grup da "Her şeyi yaparsınız." şeklinde bir görüş bildirdi ama son karar olarak bizim bu işi yapabileceğimizi çoğunluk hükmetti. Şimdi, Danıştay Genel Kurulu, bahsettiğim 41 hâkimin verdiği bir kâr. Şimdi, takdir edersiniz ki 120 kalem işte biz hizmet alımı yapıyoruz ve başlamış bir iş var, dünyanın 84 ülkesine ihracat yapıyoruz. Bu safhada herhangi bir yerde bir hizmetin, en küçük hizmetin aksaması demek, ürettiğinin yüzde 97'sini ihraç eden bir kuruluşun ihracatını yapamaması demektir. Bununla ilgili bir netlik oluşturmak istedik yani bu yapılabilir mi, yapılamaz mı, yapılırsa nasıl yapılır?

Yani özelleştirme kararı tabii benim haddimi aşan bir konudur. Ben şu anda memur olarak, bürokrat olarak cevap veriyorum. Yalnız, kurum stratejilerini biz belirliyoruz. Teknik tarafını size anlatacağım. Eti Maden İşletmeleri olarak biz, sadece bor değil, bor dışındaki bir sürü madeni arama ve işletme yapmak üzere yeniden konuşuluyoruz. Yani, şu anda, bizim elimizde var olan sahalarda, 2'nci, 3'üncü maden aramaya yönelik olarak sondajlarımız yapılıyor. Artı, Eskişehir Sivrihisar'da 1 milyar dolar ciro getirecek nadir toprak elementi yatırımı yapmak üzere ihaleye çıktık. 4 firma birinci barajı geçti, ikinci baraj da teknoloji ve fiyat teklifine gelecek. Yani, eğer sadece bor kimyasallarında kalacak ve sadece borda duracak olsaydık belki bu tür düşünceler biraz daha baskın olabilirdi ama bizim şu anki hedefimiz, Türkiye'de gerçekten ciddi madencilik şirketlerine ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz biz, hem sermaye yapısı hem

insan kaynakları hem uluslararası yönelimleri olan şirketlere ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz. Bu sektörde de çok daha büyümek üzere yatırımlar ve planlar yapıyoruz. Bilmiyorum bu...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Önemli bir şey söyleyeyim. Bu, nadir toprak elementleriyle alakalı ihale yapıyorsunuz yani bir hizmet ihalesi yapacaksınız. Bildiğim kadarıyla 2840 sayılı devlet eliyle işletilecek madenlerle ilgili kanuna göre, nadir toprak elementlerinin devlet tarafından işletilmesi gerekiyorken fiilen işletmeyi özel sektöre verecek bu ihale nasıl yapılabilir acaba?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Bu kapsamda değil yani şu an için nadir toprak elementleriyle ilgili yapılan işlerin hiçbiri 2840'ın kapsamında değil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O madenler nelerdir?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Nadir toprak elementleri 17 tane, ismi gibi nadir olan selenyum, rodyum gibi, böyle PPM mertebesinde 17 metali kapsıyor ve bunlar elektronik sanayinin olmazsa olmazı. Bunların yüzde 90'ını Çin üretiyor. Şimdiye kadar bu sektörde Çin'den başka hiç kimse yok. İlk defa biz ve bu sahada 1959'dan beri MTA tarafından keşfedilmiş, verilmiş, 1990'dan beri de kurumun uhdesinde. 1990'dan beri olmayan faaliyeti biz iki sene önce başlattık ve orayla ilgili madencilik, arkasından kimya prosesi oluşturmaya çalışıyoruz. Yalnız, bu çok zor bir iş. Bu işe başlamak, yani ille de burada teknoloji gelecek manasına gelmiyor. Gerçekten bu stratejik bir iş, kelimenin tam anlamıyla stratejik bir iş bu. Yani, burada teknoloji bulamayabiliriz, burada teklif vermeyebilirler ama bizim hedefimiz, öyle ya da böyle, bu madeni işletmektir. Yani metodolojisinin şu ya da bu olması çok önemli değil çünkü bütün katma değer devlette kalacak. Yani bizim kurduğumuz kurguda devletin dışında bir aktör yok. Bunu belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen arkadaşımız yok.

1'inci önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Öneri 2'yi okutuyorum:

Öneri 2:

İşletmelerde üretim sürecine bağlı olarak ortaya çıkan ve satış imkânı olmaması nedeniyle de miktarı her yıl artan ara ürün niteliğindeki düşük tenörlü kolemanit ve üleksit cevheri zenginleştirme çalışmaları ile diğer atık stoklarının pratikte kullanılabilir ürün olarak değerlendirilmelerine yönelik çalışmaların maliyet ve satış parametreleri de dikkate alınarak etkinlikle sürdürülmesi,

BAŞKAN – Evet, cevabı alalım.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, madencilik faaliyetleri yapılırken “tüvenan” dediğimiz, önce “ham” tabir ettiğimiz kısım fiziksel işlemlerle konsantré hâline getirilir fakat bu arada işin tabiatı olarak kabaca yüzde 25'i düşük tenörlü ve satış imkânı ve kullanma kabiliyeti olmayan ürünlere dönüşür. Biz, son yıllarda yaptığımız teknolojik gelişmelerle buradaki düşük tenörlü cevheri de yüksek tenörlü hâle getirmeye başladık. Bunun için, mesela “optik ayırıcı” dediğimiz, insandan bağımsız, tamamen saniyenin ellide 1'inde istenen unsurlarla istenmeyen unsurları ayırabilen bir düzenek geliştirdik ve burada tenör yükseltme çalışmaları yaptık, başarılı oldu ve ilk defa, bizim, bu ara ürün yani istenmeyen ürünler, kapasitemizin çok artmasına rağmen, azalmaya başladı. Artı, 2'nci defa tekrar fiziksel işlemde geçirme metoduyla da yine kazanmaya başladık ama en önemlisi, bundan sonra, hiçbir şekilde “ara ürün” denilen ve çevrede ister istemez atık barajı yapma mecburiyeti bırakan mevcut prosesi tamamen terk ederek “kalsinasyon” ve “seperasyon” dediğimiz bir metotla, kuru metotla ayırma yapacağız ve hiçbir şekilde düşük tenörlü hiçbir şey de kalmayacak ve randımanımız şu anda, toplamdaki “V2O3” tabir ettiğimiz yani “borun oksidi” tabir ettiğimiz randımanımız en iyi şartlarda 55-60'ı bulmaz. Bu mevcut sistemde 90-95 oranına çıkacağız. Bununla ilgili Kalkınma Bakanlığımıza müracaatta bulunduk -orada 500 bin ton kapasiteli bir tesis yapılacak- kendilerinden aldığımız son şifahi bilgiler, buna onay verecekleri şeklinde. Hem Eskişehir Kırka'ya aynı metotla kalsinasyon ünitesi kuracağız yani oradaki konsantratör, atık barajları hiçbir şekilde artık sistemde kalmayacak. Dolayısıyla bunlar ayrıca da -bir başka şey- ticari ürün olacak.

Bor kimyasallarıyla, ürünleriyle ilgili bir şey söyleyerek bunu tamamlamak istiyorum. Bor kimyasalları, zannedildiği gibi, ne kadar çok üretilirse o kadar çok satılan şeyler değildir. Mesela elyaf sektöründe -ki, pazarımızın yüzde 75'i cam, cam yünü, elyaf şeklindedir- buralarda, pazarın yüzde 48'inde bor hiç kullanılmaz. Biz yeni geliştireceğimiz bir ürün olan kalsine kolemanitle bu sektörden de pay almaya çalışacağız. Ben Çin'den yeni geldim, orada üreticilerle konuştum, onlar çok heyecanlandılar bu konuyla ilgili

çünkü 50 V203'lü bir ürün teklif ettik. Normalde bunların bu sektöre dönüp bakma ihtimalleri bile yoktu. Şimdi deneme partisi yapacağız ve ilk numuneyi onlara göndereceğiz. Eğer başarılı olursa -daha önceden hiç bor kullanılmamış- neredeyse 500 bin ton yeni kolemanit satışını sağlayacak bir sektöre doğru gideceğiz. Tabii, bu, başlangıçta bahsettiğim yatırımlar ve iyi nitelikli, istenilen nitelikteki ürünleri elde etmek kaydıyla.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bor tuzları bu yurt ve bu halk için bir nimettir ve dünyanın en nadir elementidir. Bunu hepimiz kabul etmeliyiz. Ancak bu bor tuzlarıyla ilgili konuşurken veya teknolojiyle ilgili konuşurken geniş ufuklar, geniş hayaller kurarak bazı şeyleri indirgememiz de mümkün değildir. Ben katılıyorum, heyecanı da takdir ediyorum, bunu da geliştirmek için elimizden geleni yapacağız ama birtakım fiilî gerçekler var. Demin dediniz ki: Toryum, nadir toprak elementleri bu kapsamda değil. Şimdi maddeyi okuyorum: “Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi Devlet eliyle yapılır. Bu maddeler için 6309...” diye devam ediyor, alt fıkrasında. Yani devam edeyim de sanki... “Bu madenler için 6309 sayılı Maden Kanunu gereğince gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerine verilmiş olan ruhsatlar iptal edilmiştir.” Yasa hükmü bu. Şimdi, Resmî Gazete’den de ihale ilanını okuyorum, Sayın Genel Müdürün Genel Müdürlüğünden: “Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünden: Teşekkülümüze ait Eskişehir İli Sivrihisar İlçesi sınırları içerisinde yer alan İR.3360 sayılı toryum sahasında, toryum ve Nadir Toprak Elementleri (NTE) için, özel sektör marifetiyle veya ortaklık şeklinde çalışma yapılacaktır. Bu çalışmaya katılmak isteyen firmalarla 20–31 Aralık 2010 tarihleri arasında randevu almak suretiyle görüşme yapılacaktır.” diye Resmî Gazete’de ihale ilanı var. Şimdi, 2’nci maddeyi okudum. Toryum, adı net olarak yazılmış, devlet eliyle işletilecek. Bu yasa yürürlükteyken siz bu ihale ilanına çıkıyorsunuz. Bu yasa yürürlükteyken devlet eliyle işletilme zorunluluğu varken –stratejik olduğu için- bu ihale bu yasaya aykırıdır. Yani, şimdi, olay bu kadar net. Devlet eliyle işletilmek de kötü bir şey değildir değerli arkadaşlar, yeter ki devlet devletliğini bilsin. Biz kaynaklarımızın... Demin genel müdürün anlattığı şeyi de anlatayım. O nadir toprak elementleri, “silikon foley” dedikleri, silikon vadisinin hammaddesidir bunlar yani o bütün IT teknolojilerinin, bilgisayar teknolojilerinin hammaddesidir ama birtakım şirketlerin kucağına gitmemeliyiz. Biz bunu yapabiliriz, bu halk bunu yapabilir, bu kaynakları da aktarabilir. Biz ana muhalefet olarak da destek verebiliriz ama çıktığınız ihale bu yasaya aykırıdır.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Bir saniye, not almaya devam edin.

Necati Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim.

Burada, bu öneride, bu kolemanitten bahsedilirken düşük konsantrasyondaki üründen bahsedilirken ben biraz geç kaldım ama bu filtrasyon işiyle ilgili bir bilgi verdiniz mi? Yani bu da aslında önemli bir konu. Yani sizin o baca gazı filtrasyonuyla ilgili yaptığınız işte, yani hem size yeni bir ürün... İşte, alt komisyonda bunları konuşmuştuk. Bu da önemli bir konu. Onu da atlamadan Komisyonumuza bu konuda bilgi verilirse memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, buyurun.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, önce kanunla ilgili bir değişiklikten bahsetmek istiyorum. 2004 yılında, toryum ve uranyum, devlet eliyle işletilecek madenler kapsamından çıkarıldı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hangi maddeyle efendim?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Maden Yasası’yla. Maden Yasası’nın 50...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu yasada bu hüküm bulunurken başka bir yasada...

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Evet, başka bir yasada bu var. Maden Yasası’nın 50’nci maddesi. Şimdi ayrıca da elde...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir daha söyler misiniz? Bir daha bakalım.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – 2004 yılında efendim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 2004 yılında Maden Yasası...

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Madde 50, Maden Yasası. 5995... 3213 sayılı...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Genel Müdür, cevapladınız mı soruyu?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – Devam edeceğim.

BAŞKAN – Cevaplayın lütfen, devam edin.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE GENEL MÜDÜR ORHAN YILMAZ – İkinci şu: Orada 4 farklı şey var Sayın Başkanım:

- 1) Florit
- 2) Barit
- 3) Nadir toprak elementleri dediğimiz oksitler
- 4) Toryum

Toryum safhası zaten çok bela bir safha çünkü toryum -bilindiği gibi- nükleer özelliği olan bir safha. Yani biz bunlardan hepsini tabii ki gönül istiyor ki kazanalım ama bariti alacağız, floriti alacağız, nadir toprak elementlerini alacağız, çok çok muhtemeldir ki toryum yerinde kalacak. Yani bir ana kütleli düşünün -biraz teknik işi olacak ama mecburen öyle anlatmak zorundayım- ana kütleli içerisinden kademeli kademeli olarak biz bunları alacağız. Nihayetinde toryumu da alabilirsek ve yeni nesilde toryumla ilgili nükleer enerji kaynaklarını pilottan genel ölçeğe, büyük ölçeğe taşınma istidadı var; öyle olursa da ona bir adım olacak. Yani biz orada sadece toryum için yola çıkmıyoruz çünkü toryum sadece yüzde 3,14. Asıl bizim derdimiz nadir toprak elementleri ve para eden şey de o zaten. Öyle bir nadir toprak elementi var ki tonu 250 bin dolar. Bizim en iyi sattığımız bor ürününün tonu 2.200 dolar. Yani dolayısıyla kademeli bir geçiş söz konusu. Ama Maden Kanunu prosedürüne göre de, bizim düşüncemiz, bizdeki bilgi, Maden Kanunu'nu ihlal etmediğimiz yönünde.

BAŞKAN – Var mı ilave? İlave herhangi bir şey var mı Aykut Bey?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bu madde yürürlükten kaldırılmış mı veyahut da...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İsterseniz konuşsunlar, ben bir şey yapıp oradan açıklama yapayım.

BAŞKAN – Sözü size verelim.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi, Maden Kanunu'nun 50'inci maddesi... Şimdi, bakın, birincisi, hukuk kalitesi üzerine bir konuşalım. 2840 sayılı Yasa'nın 2'nci maddesi yürürlükte. Diyor ki: "Devlet tarafından işletilir." Normalde bir yasa diğer yasayı iptal ediyorsa o yasayı da değiştirmesi lazım. Böyle bir yasama kalitesi ziliği, işte, bu bir şey hâlidir, tipik bir delildir. Maden Kanunu'nun 50'nci maddesi diyor ki... Herhâlde, bilmiyorum, önergesine de bakacağım çünkü önemli bir şey bize söylediğiniz...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Değişiklik...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, değişiklik işlenmiş. Şöyle bir şey: Şimdi, bu bir gece yarısı önergesine benziyor. 50'nci madde aynen şöyle diyor...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Karanlık mı görünüyor?

BAŞKAN – Zaten hep sabaha kadar çalışıyoruz, hepsi gece yarısı Aykut Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Aşk olsun ya, olur mu öyle şey. Vallahi bir mücadele veriyorum yani bu siyasal bir mücadele... Bu kanunun, efendim, okuyayım.

BAŞKAN – Aykut Bey, hepsi gece, sabaha kadar çalışıyoruz her gece...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sevgili Başkan, ama şimdi şu üzücü değil mi? Bakın, demin okudum: "Devlet eliyle işletilir." Maden Kanunu 50. "Bu kanunun yürürlük tarihinden sonra toryum ve uranyum maddelerinin aranması ve işletilmesi bu kanun hükümlerine tabidir." diyor. "Aranması ve işletilmesi bu kanun hükümlerine tabidir." diyor. Devlet eliyle işletilmesine bir istisna getirilmemiş. Şimdi, bu nerede sayılıyor? (B) maddesinde sayılıyor -yani bitümlü şist maddesi var ya, biraz Maden Kanunu tekniktir ama- madenleri ayırıyor. Turba, linyit, taşkömürü, antrasit, asfaltit, bitümlü şist, radyoaktif mineraller, uranyum, toryum, radyum. Burada, devlet eliyle işletilmesine bir istisna getirilmiyor çünkü bitümlü şist... Cizre'deki madenin özelleştirilmesinde bu sorun çıktı.

Mesela, linyit, bilmem ne için özel yasa çıktı, bu bitümlü şistin çıkması için Maden Kanunu'na engel denildi. Şimdi, buna bu kadar, beş dakika içerisinde... Çünkü eksik de bir şey söylemek istemiyorum ama bütün bunlara bakacağız. Ben bu Komisyonu tekrar bilgilendireceğim çünkü... Sizin normalde, profesyonel olarak Sayın Genel Müdür, ben milletvekiliyim, 50 tane daha kurum geliyor ama aranızdaki hukuk komisyonu da dâhil, bu konuyu bilmesi gerekiyor. Eğer bana verdiğiniz cevaplar, bunun işletilmesini, devlet eliyle yapılması, hem Maden Kanunu hem devlet eliyle işletilecek kanunlar gereği devlet eliyle yapılması gerekiyor ve bu bilgiyi siz ve bürokratlarınız bana bu şekilde veriyorsanız, her şeyden önce devlet adına üzülürüm ve benim... Şimdi, az sonra gene detayıyla bakacağım. Maden Kanunu ve diğer kanuna baktığımda bunun devlet eliyle işletilmesi zorunluluğu ortaya çıkıyor benim gözümde çünkü bu kanun diyor ki: "Aranması ve işletilmesi bu kanuna göre yapılır."

KAMER GENÇ (Tunceli) – Maden Kanunu'na tabi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Maden Kanunu'na ama 2840 sayılı Yasa hâlâ yürürlükte. "Devlet eliyle yapılır." diyor. Onu kaldırmamış, onu iptal etmemiş, onu değiştirmemiş. Onun için yani...

BAŞKAN – Neyse... Çok cesaretiliymiş Genel Müdürümüz. Arkada hukukçu arkadaşımız bir öne çıksın lütfen. Siz bir açıklama yapın lütfen.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ 1'İNCİ HUKUK MÜŞAVİRİ FİLİZ ULUDAĞ – Maden Yasası'nın 50'nci maddesinde "Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra toryum ve uranyum madenlerinin aranması ve işletilmesi bu Kanunun hükümlerine tabidir." deniyor ve buna ilişkin, bu şeyden sonra, 40 tane ruhsat veriliyor toryum ve uranyum için, özel sektöre.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama şimdi, şöyle bir şey yok mu, ben mi yanlış biliyorum, özür dilerim. Şöyle bir durum söz konusu değil mi? 2840 sayılı Yasa'nın 2'nci maddesi yürürlükte mi?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ 1'İNCİ HUKUK MÜŞAVİRİ FİLİZ ULUDAĞ – Evet.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu yasa açık olarak ne diyor: "Bor, toryum, uranyum devlet eliyle işletilir." Bu madde yürürlükteyken ve özel hukukta, özel kanun, özel düzenlemenin genel düzenlemeye üstünlüğü ilkesi vardır hukukta. Bu kanun hükmü yürürlükteyken bu ruhsatları nasıl veriyoruz? Anlamadım.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ 1'İNCİ HUKUK MÜŞAVİRİ FİLİZ ULUDAĞ – Bilmiyorum efendim onun nasıl verildiğini...

BAŞKAN – Müsaade ederseniz Sayıştayımız bir açıklama yapsın bakalım. İncelediniz mi bu konuyu?

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, bu konudaki çalışmalarımız bu yılki raporumuzda tam olarak değerlendirilecek. Malum olduğu üzere, 2011 yılı Raporu'muzun "İdari Bünye", sayfa 2'de kısmen bu konuya değinmişiz biz. Tabii şu anda Meclis gündeminde 2840'ın değiştirilmesi, tadilatıyla ilgili söz konusu bir de yasa taslağı, tasarısı var.

BAŞKAN – Daha oraya gelmedik.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Buradan da anlaşılıyor ki borun bile işletilmesi devlet eliyle yapılmak durumunda şu anda, zaten onda bir şüphe yok. Borun da devlet eliyle yapılıp yapılmaması...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bor, uranyum, toryum devlet eliyle, şu an devlet eliyle işletilecek.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet... Değişikten sonra durum değişir. Biz bunu izlemeyi onun için, önerimizde vardı, onu da geçen yılki buradaki tartışmamızda gene gündeme getirmiştik. Bu hâliyle bu değişikliğin olması önerildiğine göre, gerekiyor ki öneriliyor böyle bir değişiklik, yasa taslağı var diye düşünüyoruz biz. Biz isterseniz... Buradaki ifadeyi okuyayım ben size, 2'nci sayfada, (d) şıkında, raporumuzun "İdari Bünye"sinde: "3213 sayılı Maden Kanunu'nun 50'nci maddesi ile Kanunun yürürlüğe girdiği 15/6/1985 tarihinden sonra toryum ve uranyum madenlerinin aranması ve işletilmesi 2840 sayılı Kanun kapsamından çıkarılmıştır." Yine (b) şıkında da, bu tarih 1985 olduğuna göre, daha önceki, 2840'ın çıktığı tarihten sonra çıkan bir yasa ancak, tamamen, Aykut Bey'in söylediği gibi, ortadan kaldırıyor kanaati oluşması bir hayli zor. Zannederim yasa koyucu da bunu fark ettiği için böyle bir yasa taslağı Mecliste, gündemde. Bu değerlendirmeleri biz bu yılki raporumuzda yapacağız Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Öbür taraftan da bu kanun yürürlükte olduğu hâlde siz ilana da çıkmışsınız.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Onu "Devlet eliyle yapmak üzere..." diye etütler, çalışmalar, araştırmalar... Biz o şekilde değerlendirilmesi düşüncesindeyiz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Gazete ilanıyla "özel sektör ortaklığıyla" yazacağız, sektör...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yani etüt manasında, pazarlık görüşmelerini vesaireleri yapmaya çalışıyorlar diye biliyoruz.

BAŞKAN – Evet, bir açıklama yapın Sayın Genel Müdür.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, en temel konuyu bence kaçırıyoruz. Bizim bu ihaleminin içerisinde toryum işlemenin adı bile yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Efendim, nasıl olmaz? İlanınızda var, “toryum” diyor.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Ama o cevherin ismi Sayın Milletvekilim. Toryumu nasıl işletecek? Keşke birileri işletebilse.

BAŞKAN – Hayır, onlar başka şey Sayın Genel Müdür. Şimdi, biz kanuna uygun iş yapıyor muyuz, yapmıyor muyuz, ona bakacağız.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Kanuna uygun iş yapıyoruz, hiç tereddüt yok Sayın Başkanım. Hiç tereddüt yok çünkü: 1) Pratikte yok. 2) Usulde de yok.

Bir an için eski usulün cari olduğunu düşünün yani bu değişikliğin hiç yapılmadığını düşünün, bizim buradaki teknik yaptığımız işin toryumla alakası hiç yok. Sadece madenin ismi bu olduğu için mecburen adama şunu demek durumundayız çünkü radyoaktif bir maddeyle çalışacağını ona ta baştan bildirmemiz gerekir. Yoksa ne diyeceğiz adama yani “Burada toryum yoktur.” diyebilir miyiz? Mecburen toryumdan bahsedeceğiz ki bu ayırma teknolojisini ona göre oluşturacak, aksi takdirde yapamaz ki. Toryumun olması durumuyla olmaması durumu arasında teknik olarak çok büyük fark var. O açıdan bunu zikretmek durumundayız yani kanunun...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu bir maddeyse içerisinde toryum da var ve toryum nükleer bir madde yani toryum son derece stratejik, güvenlik açısından da stratejik bir madde ve yasa size emrediyor, diyor ki: “Bunu ben devlet olarak yapacağım.” Yasa yürürlükte.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Değiştirmişler.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır değişmedi, Komisyonunda hâlâ Kamer Ağabey.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Genel Müdürün söylediği yasa ne zaman değişmiş?

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – 1985.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 2004 o. Maden Kanunu 2004.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Maden Kanunu 2004.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Maden Kanunu diyor ki: “Toryumun işletilmesi bu kanuna göre yapılacaktır.”

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tamam işte, bu kanuna göre.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, aslında burada 2004 yılında çıkan bir kanunda -ben tabii bu işin teknik tarafını yani yasa olarak usulle ilgili söylüyorum- 2004 yılında toryumun da Maden Kanunu'na göre işletileceği yönünde bir değişik yapılmışsa o zaman 2840 sayılı Kanun otomatikman yürürlükten kaldırılmıştır. Sebebi odur ancak orada bir eksiklik yapılmıştır gece yarısı kanunu olduğu için. O son, 2004 yılında çıkan o kanunda “Bu kanuna aykırı olan hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.” diye bir ibare getirilmesi lazım. Getirilmediği için de sanki her 2 kanun da yürürlükte gibi görülüyor ama son çıkan kanun muteber olduğu için bu prensip gereği böyle bir şey yapabilirler, ben o yönden söylüyorum.

BAŞKAN – Mehmet Geldi Bey, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Ben Sayın Genel Müdüre şunu soracağım: Önerdiğiniz ihale şartları yerine getirildiğinde, diyelim ki firmanın 1 tanesi toryumlu sahada çalışma yapıyor. Toryumu ayrıştırarak sizin istediğiniz ürünleri elde edip toryumu da bir başka şekilde kontrol altına aldıysa... Yani böyle bir şeye izin vermeyecek kontrol mekanizmasını nasıl yapacağız?

BAŞKAN – Arkadaki Hukukçu Arkadaş, niye tereddütlü bilgiler veriyorsunuz Genel Müdüre yani sorular soruluyor tereddütlü. Madem tereddütlüydü, uygulamayı niye böyle yaptınız?

Şenol Bey, buyurun.

ŞENOL GÜRŞAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aykut Bey, şimdi ben kanunları getirttim, ben de baktım. 2840 sayılı Kanun'da dediğiniz gibi “Bor tuzları, uranyum ve toryum maddelerinin aranması ve işletilmesi devlet eliyle yapılır.” denmiş. Bu, 1994'te yapılan bir değişiklik. Daha sonra Maden

Kanunu'nda 2004'te... Ha, burada şeyi de belirtmiş -şimdi Kamer Bey'in dediği de doğru ama- bütün madenleri için dememiş, sadece "Toryum ve uranyum madenlerinin aranması ve işletilmesi bu Kanun hükümlerine tabidir." demiş. Boru katmıyor yani.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bor değil zaten, toryum. Toryum 2840'a göre.

ŞENOL GÜRŞAN (Kırklareli) – Şu anlamda diyorum: Diğer maddenin tamamı ilga olmuyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tabii tabii, anladım. Ben ilga demiyorum, bu kanuna aykırı hükümleri...

ŞENOL GÜRŞAN (Kırklareli) – Dolayısıyla, bu 2004'te yapılan değişiklikle burada aslında bir şey yok, olay açık. Toryum ve uranyum madenleri, dediği gibi ihaleye çıkabilir, şey yapılabilir. Bir sıkıntı yok o anlamda.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, 4'üncü grup madenlerin (a) şıkında boryum, bor tuzları, boraksit gibi madenler, (b) şıkında turba, linyit -bilmem ne- uranyum, toryum yazılıyor. O anlamda bor tuzları da Maden Kanunu içerisinde düzenleniyor. Siz de zaten maden işletme ruhsatı alıyorsunuz. Bu, buna izin verildiği anlamına gelmiyor, diyor ki: "İşletmesi." Borun da dâhil işletilmesinde, ruhsatlandırılmasında, bilmem nede bu kanun hükümleri uygulanır ama devlet eliyle işletilir ve hukukta şöyle bir kaide vardır: Eğer ki yürürlükte ise madde hükmü uygulanır, eğer 2 madde arasında bir çatışma söz konusuysa bunun çözüm mekanizmaları bellidir, Anayasa Mahkemesin gidersiniz, uyuşmazlık mahkemesine giderseniz, yargı veya şey kararlarında.

Şimdi, yürürlükte bir kanun varken "Efendim, bu kanun burada unutulmuş, kalmış." diyemeyiz, o kanunu uygulamak zorundayız. Eğer 2 kanun hükmü bir uygulamayı imkânsız kılıyorsa yasama iradesine geri gelir veya Anayasa Mahkemesine gider, bir tanesi ilga olunur. Eğer ilga değil, yürürlükteyse, uymak zorundayız. Şu anda yürürlükte, uymak zorundayız, özel sektöre bunu yaptıramazsınız.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – 50'nci maddenin devamını bir okur musun Aykut Bey?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Okudum işte demin.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Devamını okuyun 50'nci maddenin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sende varsa sen oku, ben senin okuyucun değilim ki!

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Hayır, sadece işinize geleni okuyorsunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Aşk olsun ama işime geleni okumak...

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Vallahi öyle konuşuyorsunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yemin ediyorum, öyle bir niyetim yok.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Özür diliyorum.

Bakın, 50'nci madde: "Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra toryum ve uranyum madenlerinin aranması ve işletilmesi bu Kanun hükümlerine tabidir. Üretilen cevher Devlete veya Bakanlar Kurulunca tespit edilecek yerlere satılır."

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – E, tamam. Hayır, anlamadım, bunun konuyla ne ilgisi var? Anlamadıysam anlayayım.

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Devlet üretiyorsa zaten "Devlete veya Bakanlar Kurulunca belirlenecek yere satılır." diye bir hüküm getirmeye ayrıca gerek var mı?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Nasıl bağladınız bunu, anlamaya çalışıyorum!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tüm heyet sizin karşılıklı konuşmalarınızı...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Müzakere ediyoruz ama. Zaten Komisyonumuz bir müzakere Komisyonu ya.

BAŞKAN – Genel Müdüşümüz cevaplıyor şimdi.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Şimdi, teknik tarafta yapacağımız açıklama aslında bizim toryumla, toryum işletmeciliğiyle hiçbir ilişkimizin olmadığını söylüyorum ben. Anlatayım yani biz kestirme konuşuyoruz mecburen, bazı şeyleri yavaş yavaş kaçırıyoruz, onu anlıyorum.

Bir kere bir ana kütle var, ana kütlein içerisinde istenmeyen unsurlar var, ona "gang" diyoruz. Önce "florit" dediğimiz kısmı alıyoruz, birinci adım. Arkasından "barit"i alıyoruz, hâlâ ana kütle -kar topu gibi düşünün- azala azala geliyor. Arkasından toryum, artı, "gang" dediğimiz, ki yüzde 35-40'ını ihtiva eden kısım la beraber toryum bunun içinde kalıyor. Peki, bunu nasıl kontrol edeceğiz? Kontrolü de şöyle yapmayı kurguluyoruz: Madeni tamamını tartarak biz veriyoruz, ürünleri ve atıkları da tamamen tartarak biz alıyoruz. Dolayısıyla, hiçbir şekilde toryumun ya da başka bir şeyin, başka bir şekilde kullanılmasına zaten müsaade yok. Kanunun ruhundan bağımsız olarak bunları söylüyorum yani kanunun birinci tarafı aynı kalsa bile, yani bu değişiklik olmasa bile zaten her şey devletin kontrolünde yani bizim kontrolümüzde gidiyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Eğer işletmeye verdiğiniz toryum maddesini işletirken çıkanla eksik bilgilerle gidip nükleer yapımında İran'da kullandılar. Bütün dünyanın saldırdığını düşünün, bu son derece önemli bir konu. Lütfen, yani... İşletme olmadan nasıl olacak? Anlamıyorum, gerçekten anlamıyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, soru, kanuna uygun hareket edip etmediğiniz. Cevabınızı kısa bir verin.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Çok net, kesinlikle kanuna uygun hareket ediyoruz.

BAŞKAN – Bir de onu yazılı olarak istiyoruz sizden.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Tamam verdim. Altına imzama atarım yani onunla ilgili hiçbir tereddüt yok Başkanım.

BAŞKAN – Öneri 2'yle alakalı başka herhangi bir sorunuz, cevaplamadığınız kaldı mı?

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Cevaplandırmadığım kaldı.

BAŞKAN – Lütfen hızlandırın biraz.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Sayın Özensoy'un bir şeyi vardı ama...

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Onu sonra açıklarsın, genelinde...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, size sorular soruluyor, muhatap Divandır. Siz bize karşı cevapları verin, herkes alsın cevabını.

Buyurun.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, biraz önce Sayın Özensoy sordu soruyu, onun için ona cevap verme ihtiyacı hissediyorum. Tabii güzel bir haberi sayın milletvekilim aktarmamı istiyor, o da şu: Bor kimyasallarının tüketim alanları son derece kısır ve sınırlıdır. Biz yeni bir tüketim alanı bulduk. Hem baca gazı gibi bir şeyin içerisinde bulunan karbondioksit gibi bir bela, kükürt gibi, kükürtdioksit gibi bir belayı alıyoruz, bor kimyasallarıyla bunları satılabilir ürünlere dönüştürüyoruz. Yani, hem baca gazı içerisindeki kükürtdioksitin yüzde 100'ünü alıyoruz hem de karbondioksitin yüzde 90 mertebelerinde alıp onu soda, artı, bor karışımı bir malzemeye dönüştürüyoruz ve bunu da cam sanayisine sunuyoruz. Şu anda müşterilerle yaptığımız görüşmelerde gayet olumlu tepkiler aldık yani biz böyle bir fabrikayı kurmak üzere de şu anda planlamalara başladık. Bu şu demek: Dünyada en büyük bela şu anda karbondioksit belası, onu biz... Sanayi çapta bu bir araştırma projesi değil yani "Laboratuvarında şöyle yaptık." değil, 10 megavatsaat elektrik üreten Bandırma'daki kömüre dayalı tesismizde biz bunu yaptık ve yirmi gün çalıştırdık, başarılı olduk.

Sayın milletvekilimin hatırlattığı konu budur.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Başka cevaplanmamış soru kalmadı.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Sayın Genel Müdür, ben cevabı ikna edici bulmadım yani yazılı olarak cevabı istiyorum ikna edici bir şekilde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Öneri 2'nin izlenilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Öneri 3'ü okutuyorum:

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, isterseniz bu arada 1'inci öneriyi gündeme almayı şey edeyim.

BAŞKAN – Zaten geliyoruz şimdi. Bunu okuyoruz, ondan sonra değerlendireceğiz.

Okutuyorum:

Öneri 3

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür...

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi doğrultusunda hareket edilmektedir.

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İzlenilmesini oylarınıza sundum arkadaşlar.

Şimdi, Kamer Bey, önce size söz veriyorum, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, aslında, Aykut Bey'in gündeme getirdiği bu konudaki öneri: "2840 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine ilave edilmesi teklif edilen fıkranın 'Mülkiyeti teşekkülde kalmak üzere, bu madenlerin üretimi ve zenginleştirilmesi teknik, ticari ve ekonomik sebeple üçüncü şahıslara gördürülebilir.' şeklinde yeniden düzenlenmesi için ilgili bakanlık nezdinde girişimde bulunması,"

Şimdi, bu hâliyle bu öneri, bor madenlerinin özel sektör kanalıyla işletilmesine sağlayacak bir düzenlemeyi getiriyor. Dolayısıyla, bunu, bu 1'inci öneriyi isterseniz biz bir gündeme alalım, bir müzakere edelim.

BAŞKAN – Şimdi, müsaade ederseniz, ben Aykut Bey'e söz vereyim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bizim Komisyonumuzun elbette ki siyasal parti tarafları vardır ama aynı zamanda bir kamu görevi yerine getiriyoruz yani bütün Komisyon üyesi milletvekilleri, Türk Ceza Kanunu'na göre de aynı zamanda bir kamu görevlisi sorumluluğumuz var. Biz bu Komisyonda geçerken bazı şeyleri bilerek üzerinden geçerse görevimizi ihmal etmiş oluruz ve diyelim ki, bundan yaklaşık -zamanasımı süreleri dâhilinde- on beş yıl içerisinde bu görevimizi ihmal dolayısıyla da bir kamu zararı olduğu tespit edilirse benim kendi adıma bir görevi suistimal durumum söz konusu olur hukuken, vicdanen de başka meseleler var.

Şimdi, ben Sayıştaya teknik eleştirilerimi bu konuda başlatmak istiyorum. Burada, bu şirkette -ben asla sizin yönetiminizi suçlayarak söylemiyorum, bir sistemi suçluyorum- ihaleye girmesi yasaklı olmasına rağmen, kanunun açık hükümlerine rağmen, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü de dâhil olmak üzere, birtakım firmaların ihaleye kabul edildiği ve Türk Ceza Kanunu'nun ihaleye fesat karıştırma hükümlerine göre, ihaleye katılmaması gereken bir firmayı ihaleye katmak ihaleye fesat karıştırma suçu oluşturma olarak tanımlandığı hâlde ve buna yönelik çok güçlü delillerin de oluşmasına rağmen Sayıştay raporunda bunu görememekten üzüldüm çünkü bizim gibi sizler de kamu görevlisiniz.

İkincisi: Yine 2840 sayılı Maden Yasası'na göre bor devlet eliyle işletilecekken Kırka İşletmesi var. Onu siz rapora yazmışsınız, dönüp onu konuşacağız.

Ayrı ayrı bu 2 temel mesele var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – O zaman okutalım müsaade ederseniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Raporda yok. Söylediğim 1'inci husus raporda yok. Onun için diyorum ya Sayıştaya ciddi bir eleştirim var, bu kadar önemli bir konu.

Ben anlatayım isterseniz?

BAŞKAN – Aykut Bey, bir önerinin gündeme alınmasını talep etmişsiniz. Onu okutalım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam efendim. O zaman Kırka İşletmesiyle alakalı önerinin...

BAŞKAN – Tamam.

Okutuyorum:

1) 2840 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine ilave edilmesi teklif edilen fıkranın; "Mülkiyeti teşekkülde kalmak üzere, bu madenlerin üretimi ve zenginleştirilmesi teknik, ticari ve ekonomik sebeple üçüncü şahıslara gördürülebilir." şeklinde yeniden düzenlenmesi için ilgili bakanlık nezdinde girişimlerde bulunulması (Sayfa 41-42),

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu önerinin gündeme alınıp alınmayacağını oylarınıza sunuyorum: Gündeme alınmasını isteyen arkadaşlarımız lütfen işaret buyursunlar. Evet, gündeme alınmıştır.

Cevabınız var mı, bu konuda bir cevap hazırladınız mı?

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Cevap verebilirim şu anda.

BAŞKAN – Buyurun, bir cevaplayın.

ETİ MADEN GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU BAŞKANI ORHAN YILMAZ – Şimdi, içerikle ilgili önce bazı şeyleri söylemek istiyorum Sayın Başkanım, o da şu: Bu kanun düzenlemesi hiçbir suretle devletin elinden, atıklar dâhil, hiçbir şeyin alınmasına müsaade etmiyor. Yani tüm girenler devletin, tüm çıkanlar devletin ama oradaki operasyonlarda "devlet eliyle işletmek" kavramına atadığınız anlama göre pozisyon değişiyor. Eğer "devlet eliyle işletilecek" kavramının içerisinde burada "Ne olursa olsun herkes, her şey kamu işçileri ve memurları tarafından yapılacaktır." diye algılanıyorsa bu başka bir şey, öbür türlü buradan elde

edilecek tüm gelirlerin, kârın ya da yönetimin devlet elinde kalması başka bir şey. Eğer böyle düşünülüyorsa biz 120 çeşit hizmet alımı yapıyoruz ve neredeyse yirmi beş senedir yapıyoruz yani bugünün meselesi değil.

İçerikle ilgili de, bununla ilgili zaten alt komisyonda görüşüldü ve Kanun Meclis Genel Kurulunda görüşülmek üzere sırasını beklemektedir. İstiyorsanız ben o son hâlini okuyabilirim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Efendim, madenler, özellikle bu madenler taşıdığı stratejik önem dolayısıyla özel yasalara konu edilmiş ve Anayasa’ımızda da var. Şimdi, 1982 Anayasa’ımızın “Tabiî servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi” başlıklı 168’inci maddesi aynen şöyle: “Tabiî servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabiî servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır.” Anayasa’ımızın hükmü. Şimdi geliyoruz 2840 sayılı Yasa’ımızın 2’nci maddesi: “Bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi Devlet eliyle yapılır.” Bu kanun açık olarak burayı kapattı. Geliyoruz Danıştay 1. Dairesinin bu konuda bir görüşü var. Bor tuzlarıyla alakalı şeyde, bor tuzlarının aranması, işletilmesinin devlet eliyle yapılması zorunluluğunun bu madenin zenginleştirilmesi, rafinasyonu ve pazarlamasını da kapsadığı şeklinde Danıştay 1. Dairesinin bir kararı var.

Şimdi, bu konuştuğumuz konu, hangi işlemlerin bor madeninin işletilmesine ilişkin olduğu Enerji Komisyonunda konuşuldu biliyorsunuz. Mesela, orada yemek hizmetinin taşeron verilmesi bir işletilme anlamına gelmez, mesela temizlik hizmetinin işletilmesi anlamına. Ama, zenginleştirilme işlemini yapıyorsanız, ayrıştırma işlemi vermişseniz, paketleme hizmeti vermişseniz, pazarlama hizmeti vermişseniz bunlar işletilme demektir, doğrudan işletilme ve Enerji Komisyonu orada iyi bir çalışma yaptı -3 grup, CHP, MHP ve AKP- ve bunları netleştirdiler.

Şimdi, siz o Komisyonda vardınız Sayın Genel Müdür. Benim ricam şu: Mesela, bu orada tartışıldı, keşke... Buradaki arkadaşlarımızın hiçbiri bilmiyor benim dışımda, ben de özel çalıştığım için farkındayım, yoksa benim de bilmem mümkün değil. Siz o işletilmesinin içeriğini biliyorsunuz, bize söyleyin, deyin ki: “Şunlar işletilme.”

Şimdi, Kırka İşletmesinde susuz boraks üretimi için fiilen bir özel sektör fabrikası kurulmuş. Fabrikanın içinde... Üretiyor. Üretiyor yani paketleme falan filan değil, bildiğiniz fabrikayı kurmuş, işletiyor. Şimdi, bunun devlet eliyle işletilmesi zorunluyken nasıl böyle bir şeye göz yumalım, yasanın açık hükmü varken nasıl böyle bir şeye göz yumalım?

Şimdi, bu açık hükme aykırılık teşkil ediyor ve Hazine Müsteşarlığıyla ile DPT Müsteşarlığıyla bu konuda yazışmalar var. Yani, Hazine Müsteşarlığının yazışmasından isterseniz alıntılar da yapayım ama uzun, kendileri şey yapsınlar.

Şimdi, Danıştay kararı ortada, yasalar ortada, Anayasa ortada, fiilen de böyle bir durum var. Bu yasa dışı bir durum. Bu net olarak yasa dışı bir durum ama bizim şeyimiz şu... Ben İngilizce konuşmayı sevmiyorum ama bunun Türkçesini de gerçekten hatırlamıyorum, böyle bir şey var.

BAŞKAN – Öyle farklılığınız olsun Aykut Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, benim dilim dünyanın en güzel dili.

BAŞKAN – Hayır, bu devlet sizi yurt dışına göndermiş...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Devletin sayesinde...

Diyor ki: “Eksik bilgi sahiplerinin yanlış karar vermesi kesindir ve eğer bilgi nispetliliği varsa taraflar arasında, diğeri muhakkak kandırılır.” Bunun için, bütün bu komisyon toplantıları sürecimizde, bütün oraya oturan bürokratlarla bizim aramızda teknik olarak bilgi eksikliği farkı var ve bu bilgi eksikliğini siz doğru bir şekilde gidermezseniz, doğru bir şekilde doldurmazsanız hepimiz yanlış karar veririz. Hepimiz yanlış karar vereceğiz.

Bakın, yasa maddelerini tek tek saydım, durumu da saydım ve bunun net olarak hukuka aykırı olduğu ortaya çıktı. Sayın Genel Müdür, buna göz yumamazsınız. Ben bir denetim komisyonu üyesi olarak, bundan sorumlu olarak sizi uyarıyorum: Durum yasa dışıdır, lütfen ya yasayı getirin değiştirsinler -ki, o yasa da çok tehlikeli bir yasadır- ya da bu durumu bitirin.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Necati Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, ben aynı zamanda alt komisyon üyesiyim, bu öneriyi üste taşımamızın gerekçesi, işin doğrusu burada bu kanunun ilgili bakanlık nezdinde girişimlerde bulunması şeklinde bir öneri olması ve akabindeki açıklamada da zaten bizim de bildiğimiz gibi, bu kanun Meclisteki Komisyonunda da geçmiş bir şekilde Genel Kurula inmek üzere bekleyen bir kanun. Yoksa, Aykut Bey'in bahsettiği, diğer işletme, vesaire falan onlarla ilgili, bilmiyorum, tabii o konuda bir bilgim yok ama bu maddenin, bu önerinin üst komisyona taşınmamasının gerekçesi... Hatta gündemden kaldırılması gereken bile bir madde çünkü neden? Gereği yerine getirilmiş. Bu öneride diyor ki: "Sadece bunu ilgili kurumlarda ilgili bakanlık nezdinde girişimde..." Bulunulmuş hatta Medise gelmiş, Meclisteki Komisyondan da geçmiş, Genel Kurulda ama şimdi bunun hem Komisyonunda Aykut Bey'in bahsettiği sakıncaların giderilmesi için mücadele de verildi hatta o geldiği gibi de geçmedi Komisyondan, birçok burada ilave maddeler de konuldu, daha doğrusu maddeye ilave cümleler konuldu. Yani Genel Kurula inince de aynı şekilde bunun daha anlaşılır veya daha uygun şekle getirilmesi için de bunun devam ettirilmesi uygundur yani burada bunun üzerinde çok fazla tartışacağımız bir şey yok diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ŞENOL GÜRŞAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim.

Aykut Bey, şimdi bir açıklama daha yapayım.

Necati Bey dün haklı olarak, belki de kısmen haklı olarak, şey demişti...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Şimdi ona geleceğim, o dünkü konuya da geleceğim, merak etme.

ŞENOL GÜRŞAN (Kırklareli) – Yok, yok. Kimya mühendisi olsun falan... Şimdi burada da müsaade edin de hukukçular bu işe karar versin, konuşsun.

Hukukta, biliyorsunuz, normlar hiyerarşisi diye bir şey var, Kamer Bey de bilir. En tepede anayasa vardır, yasalar, kanun hükmünde karamameler, tüzükler, yönetmelikler diye geçer gider. Bir de genel kanun-özel kanun şeyi vardır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Demin bahsettim zaten.

ŞENOL GÜRŞAN (Kırklareli) – Demin bahsettiniz.

Şimdi, ben, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay bu işe ne demiş diye baktım. Tabii ki hukukta 2 özel kanun ya da 2 genel kanun varsa biri önce çıktıysa sonradan çıkan öncekini ilga ediyor, kaldırıyor ortadan. Bunu ister sonraki kanun açıkça söyleyebilir, açıkça söylemediği zaman da zımnen kaldırıldığı hukuken anlaşılır.

Şimdi, bu noktada Anayasa Mahkememiz daha 1966'da bir karar vermiş -15/3/1966 tarih 1965/40 esas, 66/5 karar- aynen bu hususu söylüyor, diyor ki: "Genel kanun bile olmuş olsa daha sonra özel bir kanun çıktıysa ve genel kanunla da çelişiyorsa bunu açıkça ifade etmediyse de zımnen önceki kanun hükümleri iptal olmuş, kaldırılmış sayılır." "...bile olmuş olsa..." Yani diyelim genel kanun, mesela bizim Medeni Kanun'umuz genel bir kanundur ama Medeni Kanun'un içerisinde özel birtakım maddeler de vardır. Daha sonra özel bir kanunla o maddeleri yeniden düzenlerseniz Medeni Kanun'un bu genel hükmünü de zımnen kaldırmış olursunuz. Anayasa Mahkemesi aynen bu şekilde söylüyor. Yine Danıştay -11/12/1988 tarih 87/3 esas, 88/1 karar- içtihadı birleştirme kararı vermiş ve demiş ki: "Kanunlar arasında -özel veya genel kanun, fark etmiyor- bir çelişki varsa sonraki kanun önceki kanunu ilga etmiş olur." Dolayısıyla bu mesele net, hukuken açık yani.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, burada hukuk bilgilerimizi şey yapmayalım.

ŞENOL GÜRŞAN (Kırklareli) – Tekrarlamış olduk.

BAŞKAN – Lütfen, rica ediyorum.

Var mı başka söz almak isteyen?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Son derece eksik ve tekniğe hâkim olmayan bir yorum oldu, onu söyleyeyim.

BAŞKAN – Şimdi, Necati Bey'in de ifade ettiği gibi, bu süreç şu anda zaten sonuçlanmak üzere.

Bunun gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, geneli üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben varım.

BAŞKAN – Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim.

Efendim, ben birkaç soru sormak istiyorum.

Birincisi: Bu Antalya ili Türkler Belediyesinde size ait olan 113.290 metrekarelik bir yer var. Bu Türkler Belediyesi niye buna sahip çıktı? Onun açıklanmasını istiyorum.

İkincisi: Bu dekapaj işlerini nasıl yapıyorsunuz, ihale usulüyle mi yapıyorsunuz? Çok geniş miktarda dekapaj yapmışsınız kayıtlarınıza göre; mesela, işte 20 milyon metreküplük dekapajlar, 46 milyon metreküplük dekapajlar. Şimdi böyle ihtiyaç fazlası dekapaj yaptığınız zaman bunlar uzun zaman kalınca bu defa da dolarlar veya kaymalar olabilir. Niye böyle çok geniş tutuyorsunuz? Yani, bunu sizin firmalarınız kanalıyla mı yapıyorsunuz veya da müteahhit firmalara mı veriyorsunuz?

Üçüncüsü: Bir de bu sizin tedarik hizmetleriyle ilgili bir şey var, bir yönetmelikle belirtmişsiniz. 3 milyondan fazla olanları yönetim kuruluna bırakıyorsunuz, 3 milyon liraya kadar tedarik hizmetlerini genel müdür, genel müdür yardımcılarını, daire başkanlarına kadar bırakıyorsunuz. Peki, bu 3 milyondan hangi rakama kadar olanı da yönetim kuruluna bırakmışsınız? Onun bir üst sınırını belirlememişsiniz yani bunu tamamen 4734'e, Kamu İhale Kanunu'na tabi olmadan mı yapıyorsunuz? Farz edelim ki 50 milyon liralık bir alım yaptınız, bunu yönetim kurulu kararıyla mı yapıyorsunuz? Yönetim kuruluna veya genel müdüre, yaptığınız işlerde de yine bir açık ihale mi yapıyorsunuz veya da böyle pazarlık usulüyle mi yapıyorsunuz? Bunlar da önemli şeyler tabii. Şimdi, sizin teşkilatınız gerçekten çok kârlı bir teşkilat, dünyada maddesi rahatlıkla satılan bir teşkilat. Acaba bu satışlarınızı kimler kanalıyla yapıyorsunuz? Doğrudan doğruya kurum olarak siz mi yapıyorsunuz veya da aracı kurumlar mı kullanıyorsunuz? Çünkü yani sizler sakın yanlış anlamayasınız, mesela, geçmişte Türkiye'de Sovyetler Birliği'nden şeyler alınıyordu; portakal, limon filan alınıyordu. Onların burada birtakım temsilcileri vardı. İşte, onlar kimlerle iyi ilişkiler kuruyorlarsa onlara bir kontenjan veriyorlardı, o kanalla alınıyordu ama o zaman da doğru dürüst bir fiyat araştırması yapılmıyordu. O nedenle, yani bu satışlar da, yani satış şartlarınız nasıl oluyor, satış fiyatlarınız nasıl oluyor, onu öğrenmek istiyorum.

Bir de AR-GE teşkilatınız var mı? Tabii, çok önemli bir kurumsunuz. Buraya, AR-GE'ye ne kadar masraf yapıyorsunuz? Bu konuda çok ciddi bir araştırma kurumunun oluşması lazım çünkü gerçekten çok teknik bir konu.

Bir de siz biraz önce toryum madenini izah ettiniz. Yani o zaman siz izah ettiğinize göre bazı madenler var ki böyle iç içe değil mi? Yani en dışında başka maden, ondan sonra başka maden, başka maden... Dolayısıyla yani bunu tek bir madene araştırma ruhsatını vermemiz de mümkün olmadığı için bunların hepsini birden iade etmeniz gerekiyor yani yanlış anlamadım.

Ben bunları söylemek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Necati Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben biraz önce Şenol Bey'in dünkü söylediği konuyla ilgili başlayayım. Dün burada Türkiye Şeker Kurumunu denetlerken "Türkiye Şeker Fabrikalarının yönetim kurulu, genel müdürü, genel müdür yardımcılarını dâhil bir tanesi mühendis değildi." diye eleştirmiştim. Şimdi, bu tarafa, bugüne gelince de teşekkür ediyorum. Neden? İşte, dünkü kurumumuzun eleştirilecek çok tarafları vardı. Biraz önce Aykut Bey güzel bir şey söyledi: "Eksik bilgisi olan yanlış karar vermeye mahkûmdur." diye. Yani bu genel geçer bir şey. Şimdi, biz yiğidin hakkını yiğide veriyoruz, bu altıncı senem benim komisyonlarda. İyi hizmet edenleri tebrik ediyoruz, teşekkür ediyoruz. Ben başından beri, daha ilk komisyondan bu yana, Sayın Genel Müdürüm de hatırlar, hep Eti Borla ilgili, Eti Madenle ilgili hep iyi şeyler söylemişimdir çünkü iyi işler yapıyorlar. Yani bunun nedenlerinden bir tanesini de açık söyleyeyim yani başındaki genel müdür kimya mühendisi yani işinin ehli bir insan. Genel müdür yardımcısı elektrik mühendisi, efendim, enerji işlerini iyi bilen bir insan. Yani böyle bir ekip bir araya gelince iyi işler ortaya çıkıyor. Yani bunun diğer kurumlarda da böyle olmasını istemekte ne sakınca var? Ben dün bunu anlamış değildim zaten.

Yani şimdi, bakın, Kamer Bey bir şey söyledi, AR-GE, gerçekten bütün kurumlarda AR-GE çok önemli ama Eti Borun dünden bugüne gelişimine bakınca yani kârlılıklarını katlaması, efendim, işletmenin gelişimini tamamen birtakım işte yeni, kendi içerisinde üstelik -dünya teknolojisini takip etmeyi bırakın- teknolojik birtakım buluşlarla gelmişler bugüne kadar. Bakın, en son bu filtre konusuyla alakalı, yani baca gazı filtresiyle alakalı Sayın Genel Müdürün söylediği şeyi dünyanın herhangi bir yerinde bulunmuş olsa bunun bütün dünyadaki gazetelerde aslında manşet olur. Yani biz buradaki biraz önce söyleneni çok küçümsüyoruz ama o kadar önemli bir şey ki bakın, yani baca gazından çıkan karbondioksitin tamamını tutmak, kükürtdioksitin yüzde 90'ını tutmak için yani şu anda zaten yüzde 100'ünü falan tutamıyorlar şu andaki sistemler de, yani milyonlarca dolar, on milyonlarca dolar filtre yaparak ancak bunu

yapabiliyorsunuz. Bir de, üstelik, bunu imalata geçirip, işte, Türkiye’de dünyaya ihraç etmeye başladığımızda da hem borun kullanımı hem de ciddi anlamda katma değer sağlayacak bir durum.

Bakın, bunun yanında bir de karbondioksit yarınlarda bizim başımıza çok fazla bela olacak bir konu. Belki farkında değiliz ama biz Kyoto’ya imza attık ve Genel Kuruldan da geçti. Bu sözleşmeye artık Türkiye uymak zorunda. Yanılmıyorsam, 2015 ya da 2016 yılından sonra Türkiye 1995 yılındaki karbondioksit salınımının altına düşmek zorunda. Eğer bunu yapmazsa Avrupa’da şu anda bu tür karbon sertifikaları satılıyor. Bakın, tonu 6-7 eurodan başlıyor. Yani bir fabrika kurduğün zaman sen karbondioksit salınımının... İşte, ton başına para ödemek durumunda kalacaksın eğer salınım yapıyorsan. Şimdi, böyle bir durumda ve bu sertifikaları da Türkiye’den değil Avrupa’dan, şuradan, buradan satın alacağız. Yani bu aslında çok kritik bir konu, çok önemli bir konu. Bu konuyla ilgili bilemiyorum Sayın Genel Müdür mütevazılığından mıdır, nedir yani duyuramıyor sesini. Yani bence Sayın Başbakan çıkıp birçok şeyin müjdesini veriyor, bunun kat kat yani Sanayi Bakanı, Enerji Bakanı yani birilerinin çıkıp böyle, ne bileyim, şöenle filan duyurması lazım. Yani gerçekten ben muhalefet partisi milletvekiliyim ama teknik konuları da az çok bilen birisi olarak bu konunun, Komisyon üyesi arkadaşlarımın da biraz önemseyerek bunun hayata geçirilmesi için yani bir an önce Türkiye’de hayata...

Ha, bir de şunu da söyleyeyim. Bu da, bildiğim için söylüyorum, laboratuvar bazında filan denenmiş bir şey de değil. Hayır, 10 megavatlık bir santralde denenmiş bir şey yani 10 megavatlık santral de küçük bir şey değil ve günlerce denenmiş, ölçümleri yapılmış ve işte, ölçümlerle o sifıra ve yüzde 90 bazında tutulduğu... Bir de, artı çok daha –çok daha demeyeyim de- önemli bir şey. Bir de o tutulduktan sonra o baca gazındaki çıkan bor, artık neyse, sonuç üretime katkı sağlıyor. Yani o satılabilir bir ürün hâline geliyor. Yani düşünebiliyor musunuz yani hem kirli karbondioksit ve SO2’yi tutuyorsunuz, çoğu zaman o tür şeyler kaldırıp atarsınız filtreyi. Bir de, bu ürün hâline gelip bir de satışa sunuluyor. Yani bu çok önemli bir şey. Yani bunu da bir şekilde nasıl gündeme getireceğiz bilmiyorum ama bu Türkiye açısından yani sadece Eti Maden açısından önemli bir şey değil.

Ben tekrar tebrik ediyorum.

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Araştırma önergesi verelim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Verelim. Yani bu konu gerçekten önemli bir konu. Ben Sayın Genel Müdürü tebrik ediyorum. Bundan sonraki çalışmalarında da yani bir de çok iyi bir ekip çalışması var, bunu da biliyorum. Yani sürekli alt komisyonlarda olduğum için bunu da biliyorum. İnşallah, diğer kurumlara da örnek olacak bir kurum olur veya bir bakarlar nasıl çalıştırdıklarını.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum. Tabii, iktidar ve muhalefet milletvekillerinin başarılı bir kurumu öne çıkarmaları benim de işimi kolaylaştırıyor, biz de memnun oluyoruz.

Şimdi, İsmail Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben de Eti Maden Bor İşletmelerini gerçekten de çok başarılı bulduğumu ifade edeyim. Sayın Genel Müdürümüz tabii uzun yıllardır kurumda ve 2004 yılından beri de genel müdür ve hem ürün çeşitliliğini hem de pazar çeşitliliğini artırarak sadece 2010 ile 2011 arasında gelirlerde yüzde 51 artış sağlamış. Gerçekten de çok başarılı. Ben bu başarılarının devam etmesini dilerim, tebrik ederim.

Tabii ki, Necati Vekilimin dediklerinde haklılık payı var genelde yani tabii, bir kurumda o meslekten gelen kişilerin yönetmesi doğru ama bu tamamen her tarafta da geçerli olmayabilir diye düşünüyorum ben. Mesela, çok meslek gruplarından gelen farklı belediyelerde çok başarılı olmuş insanlar da olabiliyor yani insani özellikler de olabiliyor. Yalnız şunu da... Ben, bunu bir kurumu korumak adına filan, birilerini korumak adına da söylemiyorum yani çünkü kurumun yani dış piyasayla, dış ülkelerle yarışması, onlarla rekabet etmesi pek mümkün değil. Yani onlara da çok fazla da haksızlık etmeyelim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Onların rekabete ihtiyacı yok İsmail Bey.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani şöyle bir şey: Tabii ki keşke onlarda da, mesela ürün çeşitliliğini geliştirebilse, dış piyasayla mücadele etme imkânları olsa belki orada da aynı şeyler...

(Karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, dün görüştük bunu, bugün taze bir şey konuşalım.

Sayın vekillerim...

İsmail Bey, tamamladınız mı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tabii burada esas olan bu kurumumuzun çok başarılı olması. Ben bundan dolayı tüm ekibi tebrik ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demin Maden Kanunu'yla alakalı Şenol Bey'in yaptığı tespitler hukuk nizamı içerisinde doğrudur, normlar hiyerarşisinden ben de bahsettim. Ancak işletilmesiyle ilgili özel bir kanun varken, diğer kanunun devlet tarafından işletilmesi hükmünü ortadan kaldırmıyorken yani aslında hükümler arasında paralellik yokken, bor madeni, toryum, uranyum madeni devlet tarafından işletilir. Bunu söylemek istiyorum. Zaten dönüp gerekçesine de bakacağım. Şöyle bir şey yapmak istemiyorum, eksik ve hatalı bilgi vermek istemiyorum. 2004 yılındaki kanunun gerekçesine ve görüşme tutanaklarına da bakacağım çünkü önemli kaynaklar onlar.

BAŞKAN – Yazılı cevap alalım kendisinden.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Evet.

O konuda hukuk müşavirliğinden de kapsamlı bir yazılı cevap istiyorum, bir değerlendirme istiyorum. Gerekçelerine, görüşme tutanaklarına da yer verecek şekilde çünkü bunun doğrusunu bulmamız gerekiyor.

Diğer bir konu bu Kyoto Protokolü'yle alakalı da bir konuyu tespit etmek istiyorum. Şimdi Kyoto Protokolü'nü bütün ülkemiz sandı ki bunlar işte çevremizi kirliletmek üzere, böyle çok güzel, yeşil, bilmem ne amaçlar için yapılmıştır. Kyoto Protokolü ile ilgili bir de şüphe vardır ki az gelişmiş ülkelerin gelişmesinin önünü kesmek ve bu az gelişmiş ülkelerin sanayi maliyetlerini Kyoto Protokolü sayesinde yükseltmek konusunda önemli tezler vardır. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki biz milletvekillerinin bu konuda bilgi sahibi olması faydalıdır. Borun arıtma konusunda kullanılması, borun roket yakıtı konusunda kullanılması yani yeni ufuklar nanoteknoloji bor üzerinden geçiyor. Çünkü öyle özel bir madde ki ne organik ne inorganik. 10 üzeri eksi 18'e kadar küçük yani "nano" dediğimiz küçük demek zaten, bu matematiksel bir küçüklükten, üslü kuvvetlerin küçüklüklerinden bahsediyorum.

Borla ilgili hayal kuralım, güzel şeyler söyleyelim. Mesela, bor yakıtının... İşte, bugün uzaya gidip gelmek mümkün müdür? Bu konuda bile bor tartışması vardır ama bunu yaparken de böyle heyecana kapılıp şey değil, bu kurumsal bir şeydir. Mesela, Bor Araştırma Enstitüsü son derece önemlidir. Bir ürünün bir ülke için kıymetli olabilmesi için ticari olması gerekiyor, pazarlanabilir olması gerekiyor ve dünyada ikame malının olmaması gerekiyor. Bor böyle bir malzemedir, bor bu yüzden önemlidir. Sadece şu küçük örneği vereyim. Bugün kullandığımız petrol var ya, bu petrol ilk kullanıldığında sadece gaz yağı kısmı kullanılıyordu ve bizim bugünkü anladığımız anlamda petrolerin hepsi denize dökülüyordu ve atık olarak atılıyordu. Ne zaman ki içten yanmalı motorlar tespit edildi, keşfedildi, bundan sonra petrol bir değer kazandı. Bir de bu büyük güçlerin tarihini okursanız şunu göreceksiniz: Dünyada bu tip stratejik madenler üzerinde 6-7 tane büyük ticari grup ve ailenin planları vardır. Benim uluslararası kaynaklardan da okuduğum şudur: Bor madenleri de bu stratejik madenlerden biridir ve bizim ülkemiz dışında da bazı çıkar grupları bor madenlerle alakalı... Bunu özellikle kısa kısa anlatmaya çalışıyorum ki söylediğimin önemi ve tehlikesinin farkındayım ben. Bizim böyle çok dikkatli olmamız gerekiyor milletvekilleri olarak. Bilmediğimiz bir teknoloji olabilir dünyada. Borun temel malzeme olduğu, bunun üzerine birtakım hesaplar onlarca yıldır yapılıyor olabilir, birtakım uluslararası anlaşmaların içerisinde birtakım hükümleri fark etmeden koymuş olabiliriz. Birtakım yasa değişikliklerini yaparken bu yasa değişikliklerinin plan gerisinde, bizim bilgimiz dışında, bizim iyi niyetimizi de istismar ederek yapılıyor olabilir.

HASAN FEHMİ KİNAY (Kütahya) – Bu kadar kuşku yeter.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani aslında kuşku da değil de...

Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Genel Kurulda milletvekillerinin dışında, onların oluru olmadan herhangi bir şey geçmez. Onu tüm milletvekillerimiz biliyordur.

Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Önce Aykut Bey'in endişelerine katıldığımı ifade etmek istiyorum. Ama bunun için de çeşitli yöntemler bulunabilir.

Tabii, burada, Eti Madene, hem maden arama hem madeni çıkarma hem de işleme hem de geliştirme ve zenginleştirme görevi verilmiş. Aynı TCDD'de yapıldığı gibi serbestleştirme anlamında söylemiyorum ama bu kurum gerektiğinde ham maddeyi temin

edecek bir başka kurum olarak yapılandırılabilir. Eti Maden de bir taraftan maden arama sondaj çalışmaları, bir taraftan bunu çıkartma işlemleri üstlenen bir şirket. Diğer bir şirket de bunu zenginleştiren, pazarlayan bir kuruma döndürülebilir. Bunların hepsi yapılabilir, yeter ki iyi niyetli olalım. Endişelerimizi de böylece en aza indirmiş oluruz.

Şimdi, Eti Madene baktığımızda performansı gerçekten harika. Konuşmamın başında, hemen Komisyonun açılışında söylemiştim, kurumları inceliyoruz. İncelerken de siz bazen bize kızıyorsunuz çok fazla yükleniyoruz diye ama biz gerektiğinde gerekli şeyleri söylemek ihtiyacını da duyuyoruz. Evet, bütün kurumlar bizim malımız değil devletin malı. Bütün kurumların performansının yüksek olması konusunda hep birlikte çalışma yapmalıyız ama öyle kurumlar geliyor ki buraya o kurumlara da gerekli cevabın verilmesi gerektiğine inanıyorum.

Şimdi, bu kurumun en büyük problemlerinden bir tanesi AR-GE yapıyor ama özel sektöre devlet AR-GE teşvik payı verirken bu kuruma 5476 sayılı Kanun'da devlet kurumlarına AR-GE vermiyor. Şimdi, Eti Maden bu kadar güzel ürünler geliştirmiş, geliştirmeye devam ediyor. Pazarı bakıyor, pazarın ihtiyacını belirliyor. Buna "Biz ürün geliştirebilir miyiz?" diye bakıyor, bunun için çalışma yapıyor. Yine, yeni ürünleri test ediyor, işte, baca gazı emisyonu ile ilgili birçok ürün de var bunun içerisinde. Ben, tabii, kimyacı olmadığım için telaffuz edemiyorum çok fazla ürünleri. Bunları yapıyor. Ama biz diyoruz ki uluslararası bir şirket AR-GE kurmuşsa ki bu uluslararası şirketler genelde yurt dışında geliştirirler ama Türkiye'de geliştirmiş gibi AR-GE parası alırlar. Bunu çok iyi bildiğim için söylüyorum.

Yine yerli şirketler sağdan soldan kopyaladıkları ürünleri "AR-GE" diye yuttururlar devlete ve birçok para alırlar ama Eti Maden burada çalışır, o AR-GE faaliyetlerinin karşısında kendi bütçesinden kullanmak zorunda kalır, teşvik almaz.

Şimdi, biraz evvel çıktı arkadaşım, "Ben de imza atarım altına." dedi. İşte, bunun altına hep birlikte imza atalım, bir kanun teklifi hazırlayalım. Üretim yapan ve bu üretimini çeşitlendirmek için AR-GE faaliyetlerinde bulunan ve bulunduğu ürünleri dış pazara açabilen şirketlerimizi, devlet şirketlerini de AR-GE'den faydalandıralım. Yapılması gerekenlerden bir tanesi bu. İşte, sadece burada denetlemek değil veya onların eksiklerini bulmak değil, o eksikleri giderici faaliyetlerde de bulunmak gerekiyor.

Yine, mesela, Türkiye'de pazar payımız çok düşük. Yani ürünümüzün yüzde 95'ini ihraç ediyoruz. Demek ki Türkiye'de gerçekten bir sanayi gelişmemiş yani gelişen sanayi de tamamen fason sanayi hâline dönüşmüş. Ara ürün geliyor, montajı yapılıyor ve yollanıyor yurt dışına. Onun için de Türkiye'de sanayinin gelişmesinden çok söz etmek mümkün değil. Yerli sanayinin gelişmesinden, kendi AR-GE'sini üretilen kendi ürününü üreten sanayiden bahsetmek mümkün değil. Burada da, borda da pazar payı...

BAŞKAN – Sorularınızı alırsak değerli arkadaşlar, sonuca doğru gideriz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, gideceğiz inşallah.

Bunu da burada görüyoruz.

Yine, bu kurumda bir şey yapılıyor Sayın Genel Müdürüm. Şimdi, başarıdan söz edeceğiz ama kurum bir devlet teşekkülü sonuçta. Devletin kurallarına, kanunlarına uymak gerekiyor. Bunlarda eksiklik varsa, bunlarda yanlışlık varsa, bunlar bize sıkıntıya yol açıyorsa bunları işte burada konuşacağız. Değişiklik taleplerini de milletvekili arkadaşlarımin, bu talepleri yerine getirecekler. Yani ihaleleri parçalayarak daha hızlı temin etme... Çünkü özel sektörün başarısındaki bir neden, hızlı hareket eder, risk alır, bu riskin sonuçlarına katlanır, karar verir ama devlette böyle bir şey yok. O zaman devletin kanunlarına uymak gerekiyor. Bu uymadığınız zaman da, arkadan dolandığınız zaman da bu sıkıntı yaratıyor. İşte, bunlarla ilgili problemler olduğunda bu problemleri hep beraber çözmemiz gerekiyor.

Yine, en büyük sıkıntılarımızdan bir tanesinin personel sıkıntısı olduğunu hepimiz biliyoruz. Bunları konuşmadık. Şimdi, çünkü şeker fabrikasındaki normal üç aylık işçi ile Eti Madendeki laboratuvarında çalıştırılan teknik elemanı aynı tutmuş devlet. Diyor ki: -2004'te mi çıkartmış, bilemiyorum, bir yönetmelik çıkartmış- "Emekli olanın yerine yüzde 10 alabilirsin." Şimdi, laboratuvarında şeyi operatör olarak nasıl geçireceksin bu vatandaş bunun karşısına?

Onun için de, örneğin, bu yönetmeliklerde veya Devlet Personel Kanunu'nda üretim yapan tesislerin niteliklerine göre ayrıcalıklar verilebilir, bunlar gündeme taşınabilir. Bunları yapması gereken aslında iktidar partisinin milletvekilleri arkadaşlar. Onun için, bunları görüp burada, bunları yaşayıp bunların problemlerini gidermemiz gerekiyor.

Yine, bu kadar personel ihtiyacı doğmasına rağmen 29 tane vatandaş çeşitli nedenlerle başka kurumlarda çalışıyor bildiğim kadarıyla. Bilmeyorum son durum nedir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Haydar Bey'in sorusunu bekliyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – En son soracağım soruyu, bitirince.

Bunu da en kısa zamanda h lledilmesi gerekiyor.

Yine, baktığımız zaman dekapajlara... Evet, dekapaj ve ürünü elde etme veya ham maddeyi çıkarma konusunda  zelleştirme istiyorsunuz. Aslında baktığınız zaman cironuza ve oradaki işçilik payına yüzde 5. Türkiye'nin en düşük işçilik payıyla çalışıyorsunuz, yüzde 5 civarında bir işçilik payınız var. Avrupa standartları yüzde 18 ile yüzde 23 arasında değişiyor ki Türkiye'deki en baba endüstrideki kuruluşlar yüzde 15'lere kadar çıkıyor. Buna rağmen... Ama başka bir şey var burada İsmail Bey. Dekapaj yapanlara baktığımızda kamunun yaptığı dekapajla müteahhidin yaptığı dekapaj arasında yüzde 50'lik bir fark var. M teahhidinki geriye gitmiş, performans d   m  , zamanında yeti trememi  ama kamu zamanında yapmış, kitabı inceleyin, bakın, orada bunları göreceksiniz. Demek ki her şeyi  zelle tirmek bu i i de    zm yor.

Eğer –başında söylüyorum- iyi yönetebilirsiniz, doğru şeyler ortaya koyarsanız hem kurulu unuzu kârlı hâle getirirsiniz hem insanlarımızın, çalışanlarımızın, i  ilerimizin performansını artırırsınız, onların da yaşayabilecekleri -774 numaralı taşeron işçisi olarak değil- bir ücret alırlar ve ailelerin çocuklarını, Başbakanın dediği gibi, 3 tane çocuğa bakabilecek bir geliri de elde ederler diyorum.

Yine, Bandırma'ya gittik. Bandırma'ya gitmeden önce  an'a gittik.  an Termik Santrali Müdürü sizinle g r   t  m  bilmiyorum ama 10 megavatta... Orada bir tesis bildiğim kadarıyla 175 megavat gücünde. Sizin bu baca gazı  eyinden bahsettim. "Kontak kuracağız." dediler ama kurdular mı bilmiyorum.

ET  MADEN İ LETMELER  GENEL MÜDÜRÜ DR. ORHAN YILMAZ - Kurdular.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Umarım kurmuşlardır.

Ama Bandırma'da bir problem vardı gittiğimizde. Mesela, arıtma tesisiniz  alı mıyordu. Yine, fabrikanın çevresine baktığımda fabrikaları reorganize etmek için bir çalışma içerisinde olmadığınızı gördüm. Yani fabrikalar böyle devlet kurumu dökülür, her taraf mezbeleliktir, i te, sağda, solda atılmış, diğerlerini gezmediğim için bilmiyorum ama Bandırma'dan bahsediyorum, vardır gibi bir zihniyet var. Arıtma tesisiniz  alı mıyor, başka bir şey var orada. Mesela, kireç ta ı ilavesi yapmı sınız, Unakıtan'ın çocukları almış ama istediğiniz evsafa uygun vermemiş. Onun için de,    ay, dört ay  eyinizi  alı tırmamı sınız. Bilmiyorum  imdi çalışıyor mu,  alı mıyor mu?

Bir de  unu sormak istiyorum, geliyorum soruma, madem bir soru sormamızı istiyorsunuz: Bu arıtma tesislerinizin Bandırma ve diğer tesislerdeki etrafında -   nk  orada sıvı atık da biriktiriyorsunuz, katı atık da biriktiriyorsunuz- kuyular a tırıp bunları analiz ediyor musunuz? Yani içme suyuna katılma, çevredeki tarımsal ürünlere zarar verme olayıyla karşı karşıya olma ihtimali var mı diye soruyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum, ba arılarınızın devamını diliyorum. Bizim kamu kuruluşlarının böyle güzel çalışmalar yapması bize, hepimize gurur verir. Ülkemizin gelişmesi anlamında çok faydalı olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Hasan Bey, buyurun.

HASAN FEHM  K NAY (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekilleri, değerli Eti Maden İşletmesi yönetim kurulu  yeleri, değerli bürokrat arkadaşlarımız; tabii, ben bor madeninin önemli ölçüde çıkartıldığı illerden birini temsil ediyorum. Kütahya bor madenine ev sahipliği yapan bir il. Rahmetli Ahmet Derin Refah Partisi milletvekili borla ilgili devlet eliyle i  etilmesi yönündeki mücadeleyi çok şiddetli bir şekilde savunarak bu madene, biraz evvel Aykut Bey'in ve diğer milletvekili arkadaşlarımızın da sıkça vurgu yaparak, kutsayarak ifade ettiği şeyi, o da çok yürekten inanarak ger ekle tirmi ti ve bu yasanın yani devlet tarafından yürütülmesi noktasında rahmetli Ahmet Derin'in de çok büyük katkısı olmuştu.

Neden devlet eliyle yönetiliyor, üretimi sağlanıyor?    nk  ender bulunan bir maden, stratejik bir maden olarak addediliyor. Yaklaşık 300 civarında farklı    ürün elde edilmesi ve endüstride ara ürün olarak kullanılması söz konusu. Dolayısıyla bunun güvence altında tutulması, birtakım uluslararası şirketlerin buradaki maden rezervleri üzerinde istihraç noktasında tasarrufta bulunmalarının, tek el olu turmalarının söz konusu olması nedeniyle bunu önlemek açısından devlet böyle bir güvence altına almış. "Ben bunu istihraç edeceğim, üreteceğim ve pazarlayacağım." demiş. Ancak burada dikkat edilmesi gereken bir nokta var. Biraz evvel Değerli Genel Müdürümüzün, Yönetim Kurulu Ba kanımızın ifadelerinde "Biz sadece bir maden üretimi gerçekleştiren bir işletme değiliz; yavaş yavaş kimya sektörüne doğru kaydık." dedi. Doğrudur, Eti Bor artık borik asit üretmektedir ve burada çok ciddi bir katma değer de elde etmektedir. İhracat rakamları olağanüstü artmıştır ve yeni birtakım ilave tesisler de kullanılmaktadır. Kimya sektörünün bir anlamda

madenden kimyaya kayan bir durum arz etmektedir Eti Maden İşletmeleri. Bu, ülkemiz açısından, kârlılık açısından, katma değer açısından fevkalade önemlidir ancak diğer taraftan özel sektörün bu alanda ilgisizliğini de bir taraftan sorgulamamız lazım. Acaba neden özel sektör, Bor Enstitüsü bu anlamda çalışmalar yapmaktayken, Eti Bor da geçmişten beri biliyorum, özel sektöre yatırım yapılabilecek alanlarla ilgili birtakım fizibilite etütlerini sunmuşken özel sektör bu anlamda yeteri kadar ilgi göstermiyor. Bunun da sorgulanması lazım. Acaba Türkiye’de borla ilgili diğer uç ürünleri elde etme noktasında yatırımların yeteri kadar özel sektörü iştahlandırmadığını bir fiyat politikasına mı bağlamalıyız yani bor ürünlerinin fiyat politikası, uluslararası fiyat politikaları açısından rekabetçi mi görmüyorlar? Bununla ilgili de bence bir değerlendirme almakta yarar var.

Kendi bölgemizde bu madenin sadece devlet tarafından işletilip bu anlamda değerlendirilmesi ve sadece devletin istihdam imkânları açısından bölge olarak yararlanmamızın ben yeterli olmadığını düşünüyorum. Kesinlikle özel sektörün, borla ve bor ürünlerine dayalı sanayiye ülkemize kazandırılması gerektiğini düşünüyorum. Bu yönde de çok ciddi çabalarım oldu. Örneğin, ülkemizin çok önemli sanayi kuruluşlarından biri olan Paşabahçe’ye borla ilgili kendilerinin de yatırımları olması nedeniyle gittiğimde yatırımlarının İran’a yapılacağı yönünde bir değerlendirme almıştık. “Neden?” diye bunu sorduğumuzda enerji fiyatlarının orada düşük olmasının buna gerekçe teşkil ettiğini ifade ettiler. Dolayısıyla olaya belki de biraz daha bütüncül yaklaşarak Türkiye’deki diğer borla birlikte enerji fiyatlarının ve diğer ara mamul fiyatlarının da birlikte değerlendirilerek daha rekabetçi ve bor için elverişli bir yatırım ortamının tesis edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Çok ciddi bir öneride bulundu Haydar Bey, ben kendilerine teşekkür ediyorum, AR-GE çalışmalarıyla ilgili. Tabii, AR-GE teşviklerinin devlet tarafından özel sektöre verildiğini biliyoruz, bununla ilgili teşvik sistemlerimiz var. Herhâlde kamu harcamaları açısından AR-GE bütçelerinin kısıtlanmadığını düşünmemiz lazım. Eğer böyle bir kısıtlanma söz konusu ise özellikle bor için ve Eti Maden İşletmesi için AR-GE’yle ilgili yapılacak bütün harcamaların daha esnek bir yapıya kavuşturulması gerekir.

Burada özellikle muhalefet partilerinin takdir dolu ifadeleri mutlaka Eti Maden İşletmelerini ciddi ölçüde motive etmiştir. Biz de bu düşünceye aynen iştirak ediyoruz, daha da fazlasıyla iştirak ediyoruz ve tebrik ediyoruz.

Saygılar sunuyorum. Çok sağ olun.

BAŞKAN – Hasan Bey, teşekkür ediyoruz.

Mehmet Akyürek Bey, buyurun.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ben bundan on sene önce “bor” denilince hep Amerika’ya, Avrupa’ya gidiyor ama maalesef bir türlü şey edilmiyor. Demek ki bu on sene içinde iyi bir yere geldiğimizi ispat ediyoruz ve ben burada Sayın Genel Müdürüme ve küçüğünden büyüğüne kadar bütün çalışanlara teşekkür ediyorum. Başarılı olmanızı her zaman istiyoruz. Yalnız bu başarıda kalmayın çünkü her zaman için ileriye bakmamız lazım.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir de bu çevre kirliliği, Kütahya Simav’da mıydı çatlaklardan su sızması, sulara şey karışması?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ DR. ORHAN YILMAZ - Emet.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu konuyla alakalı bilgi, belge talep edeyim o zaman ben. ÇED raporları, orada neler oldu? Yani çok ciddi...

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ DR. ORHAN YILMAZ - Başka bir şey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Özelleştirdiğiniz şeyle alakalı değil mi? Çünkü onu araştırıyordum. Çevre sorunlarıyla alakalı o zaman şunu söyleyeyim: Balıkesir’deki incelemelerimiz sırasında bu atıkla alakalı bir malzemenin ihalesinde sorun çıktı. Bu malzemenin alınmadığı ama çok da tehlikeli de olmadığı yönünde birtakım bilgiler almıştık biz de. Bu konu nedir? O Balıkesir’de temin edilmeyen malzeme nedir, ihale nedir, hangi firma almıştır? Bir kısa bilgi verirseniz...

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, değerli üyeler; şimdi, Karadeniz Bakır İşletmeleri ekibi de dışarıda. Müsaade ederseniz bu toplantı bittikten sonra devam etmek istiyoruz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam. O zaman benim bir tespitim var. Onları söyleyeyim çünkü...

BAŞKAN – Karadeniz Bakır İşletmeleriyle ilgili mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, burayla ilgili.

BAŞKAN – Buyurun sorularınızı sorun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Önemli bir konu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2005 ve 2007 yıllarında Türkiye’de enerji konusunda kapsamlı soruşturmalar yapıldı. Bu kapsamlı soruşturmalar sırasında 10 veya 15 civarında firmanın Enerji Bakanlığındaki ihalelerde rüşvet verdikleri, ihaleye fesat karıştırdıkları görüntülü olarak, delilli olarak tespit edildi, birçok kişi bu konuda hüküm giydi. Yargıtay da bunların bir kısmının cezasını onayladı bir kısmını bozdu. Yani net delilli bir rüşvet operasyonu ortaya çıktı.

Şimdi, bu kurumumuzu da nasıl ilgilendirdi bu? Kamu İhale Kanunu’nun 58, 59 ve 17’nci maddeleri der ki: “Kamu ihalelerinde bu suçları işleyenler kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanır.”

Şimdi, bu suçlar tespit edildikten sonra iddianameyi yazdıklarında cumhuriyet savcılarının altına şunu yazmaları gerekirdi: “Şu şu kişiler ve şu şu kişilerin yüzde 50’inden fazlasına sahip olduğu ortaklıkların olduğu firmalar kamu ihalelerinden yasaklanır.” Ayrıca idarenin yani bu ihaleleri yapan Enerji Bakanlığı kurumlarının da bu kararı vermesi gerekiyordu, “Biz böyle bir durum tespit ettik...” Kamu İhale Kurumuna bildirmeleri gerekiyordu, Kamu İhale Kurumunun da yasaklılar listesine alması gerekiyordu. Bu işlemleri Enerji Bakanlığı da savcılık da yapmadı ve bu şirketler -Enerji Bakanlığı başta olmak üzere- milyarlarca dolarlık yeni ihaleler aldılar. Hatta en son ki havalimanı ihalesinde bu şirketlerden bir tanesi de vardır, bu soruşturmada adı geçen şirketlerden bir tanesi vardır.

Şimdi, değerli arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu hüküm kesinleşmeden bunu yapmak gerekir mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Madde aynen şunu söylüyor: “İddianame hazırlandığında...” Bunu da şu sebepten: Bizim kanunumuz uluslararası sistemle paralel çalışan bir kanun. Dünya Bankası da, IMF de, Fransa devleti de bu şekilde uyguluyor.

Sebeb şurada şu: Böyle güçlü bir şüphe varsa yani bir şirket hakkında suç duyurusunda bulunulmuşsa savcılık da bunu ciddiye alıp iddianame düzenlediyse, kamunun kaynakları bu şüpheyi mahal vermeyecek şekilde güvenceye alınmalıdır. Bu iddianame düzenlendiği andan itibaren bu insanların kamu ihalelerinden yasaklanması kesinleşmelidir diyor.

İsterseniz maddeleri de okuyabilirim ama...

BAŞKAN – Gerek yok.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 58, 59’uncu maddelerde net olarak şey yapılmış. Adli yasaklama ve idari yasaklama. Tekerrürü hâlinde süresiz yasaklanır diyor.

Bu yasaklama kararı verilmiyor, bu yasaklama kararı verilmediği için de Sayın Genel Müdürün açtığı ihaleye bu firma giriyor ve bu firma, yani Enerji Bakanlığında rüşvet verdiği tespit edilen, ortaklarının -ki iddianame ortaya çıktıktan sonra ortaklar hemen ortaklıktan ayrılıyor- hüküm giyen bu firma Eti Maden İşletmelerinde borla alakalı, EÜAŞ’ta başka dekapaj işiyle alakalı ihaleler alıyor.

Şimdi, biz bir sistematikte karşı karşıyayız değerli arkadaşlar. İktidarı, muhalefeti, bürokrasisi, karşısında ise yıllardan beri birikmiş, artarak devam eden bir ihale ekibi var. Bu ihale ekibine karşılık ne yazık ki yargı organı, yasama organı, yürütme organı çaresiz kalmış yasaların açık hükmüne rağmen. Bu bir sistemle mücadeledir. Ben Sayın Genel Müdüre hiçbir demiyorum. O yasaklama kararını vermesi gereken insanlara söylüyorum, bu yasaklama kararını vermediler. Bu büyük özelleştirmelerde, büyük kamu ihalelerinde milyarlarca dolarlık ihale alınmıştır değerli arkadaşlar.

Bu hukuken suçtur çünkü demin anlattığım Türk Ceza Kanunu’na göre kamu ihalelerine girmemesi gereken -ki yasaklama kararı verdiğinizde girmemesi gereken demektir bu- bir firma ihaleye alındığında ihaleye fesat karıştırma demektir. Ama, burada teknik sıkıntı şuradan çıkıyor: İhaleyi yasaklama kararı alınmamışsa çünkü Kamu İhale Kurumu bu ihaleyi yasaklama kararı almıyor ve bir karar veriyor, kararında diyor ki: “Evet, böyle bir dava açılmıştır. Ancak bu davayla ilgili savcılık ve idare bu kararı vermemiştir. Bu yüzden ben yasaklama kararı alamam.”

Kamu İhale Kurumunun verdiği karardaki trick şu: Kanun diyor ki, böyle bir şey ortaya çıktığında otomatik yasaklanır. Sen bunu öğrendin mi? Senin, Kamu İhale Kurulu kararında ben bunu şu an öğrendim ve yasakladım demen gerekiyor. Bu Danıştaya gidiyor, Danıştaya gitmeden önce de tebliğ hükmü şöyle bir şey, kısaltayım, açıklınız ama yaklaşık 10-15 milyar dolarlık bir ihale şeyinden bahsediyorum.

BAŞKAN – Aykut Bey, özellerseniz arkadaşlar sizi bekliyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şunu söylüyorum: Savcılıktan başlayan Enerji Bakanlığıyla devam eden, Kamu İhale Kurumunun içerisinde olduğu, Danıştayın kısmen içerisinde hata yaptığı ve Medise gelerek de tabii bütün bunlar bizim tarafımızdan açığa çıkarıldıktan... Bir gece yarısı, ben size anlattım ya, bu yasa şunun için geliyor... İhaleyi yasaklamayla alakalı tek maddelik bir yasa gelmişti.

Bütün bunlar, bu ülkenin 10-15 milyar dolar kaynağı tespitli olarak ihaleye fesat karıştıran, rüşvet veren kişilerin ortak olduğu şirketlere verilmiştir. Bu yürek yarası bir durumdur. Bunun belki bugün hesabı sorulamamaktadır ama umuyorum ki bir gün bu Yüce Divanda hesabı sorulacaktır ve Sayıştay raporunda bunu yazması gerekmektedir. Sayıştay raporunda, bunlar aynen bu şekilde, böyle böyle süreç işlemiştir, bu ihalede bu vardır... Siz raporunuzda yazmadığınız için, bu şirketler benim hakkımda 1'er milyon liralık tazminat davası açtılar. Ben bu hukuk sistemiğini açıkladığım için, görevimi yaptığım için 1'er milyon liralık tazminat davasıyla muhatap oldum. Bu, vahşi kapitalizme karşı benim verdiğim kişisel bir mücadele, partimin verdiği siyasal bir mücadeledir. Ama, hepimiz görevimizi yapsaydık ben bununla muhatap olmak durumunda kalmayacaktım. Bunun da sorumluluğu var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Enerji Bakanlığı Temsilcisi arkadaşımız söz istedi.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Ben bilgilendirme yapmak istedim.

Yasaklama kararlarını Bakanlık veriyor efendim, Kamu İhale Kanunu ve Sözleşmeleri Kanunu gereği. İhaleyi yasaklamayı gerektiren bir fiil işlendiği zaman ilgili kurum Bakanlığa müracaat ediyor. Bir kişi hakkında kamu davası açılmış ve o kişi ihalelere girdiği takdirde şirketi temsile yetkili ya da şirkete hâkim ortağı ise efendim, o kişi ve şirket hakkında yasaklama veriyoruz. Bu da Danıştayın kararı doğrultusunda.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Efendim, verdiniz mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Veremeyiz efendim. Hani gensoruda da ifade ettiğimiz gibi hisse oranı düşük ve...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şahıslar hakkında verdiniz mi Hanımefendi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Şimdi, efendim, şirketi temsile yetkili kişiye ben bunu verebilirim ama kişinin yüzde 1 oranında.

Eti Madenin ihalesinde de, o tarihte yapılan ihalede sorgulama yapılıyor. KİK'ten yasaklı gözüküyor efendim. Diğer taraftan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Özür dilerim...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir soru sorduk cevap alamıyoruz bir türlü.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Eğer hakkında kamu davası açılan kişi savcılık gerek diyorsa zaten o verir, bizim ondan bilgimiz olamaz efendim. Enerji operasyonları nedeniyle diyor sayın vekil, o nedenle savcılık tarafından bir soruşturma açılmışsa, verilecekse zaten savcılık verir. Bizim kurumlarımızın ihalesine girdiği zaman mevzuata göre ben bunu bu şekilde veremem efendim. Ancak, hâkim etkisi olması lazım. Bu da Danıştay kararlarına göre ve mevcut İhale Kanunu mevzuatına göre bu şekilde. Bunun dışında yapabileceğimiz bir şey bulunmamaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Kifayeti müzakerede bulunalım mı Sayın Vekilim?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Önemli. Eksik bir bilgi var.

BAŞKAN - Ama böyle karşılıklı nasıl devam edeceğiz?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, bu son derece önemli.

BAŞKAN – Şimdi şöyle bir şey sorabilir miyiz? Siz yasaklı firmalara iş verdiniz mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben açıklayayım size.

BAŞKAN – Karşılıklı açıklamalarla devam ediyoruz. Soruyu soralım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Son derece önemli bir konuyu kısa da konuşuyoruz.

Bakın, bu şahıslar hakkında 58'inci madde net olarak söylüyor, iddianame düzenlendiğinde yasaklama kararı verilir. Kamu İhale Kurumu diyor ki bu karar verilmemiş. Karar ne şirket hakkında verilmiş ne şahıs hakkında verilmiş, karar verilmemiş. Eğer bu kararın yazışmasını bana getirirlerse, biz şunlar hakkında yasaklama kararı vermek için şu şekilde bir yazışma... Çıkıp özür dileyeceğim böyle bir karar vardır diye, Enerji Bakanlığı yazmış olsun, şu şu şahıslar hakkında yasaklama kararı verilsin diye KİK'e başvurmuş olsun, özür dileyeceğim; bir.

İkincisi, ben bunun savcılarıyla da konuştum. Dürüst adamlar ama mevzuata hâkim değiller. Kendilerinin bana söylediği şu, diyorlar ki: "Sonradan anladık ki Aykut Bey..."

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Mevzuata hâkim değilse bırakacaklar...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O zaman gider Adalet Bakanınız hesabını sorar canım kardeşim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, yasaklama kararı verilmemiştir. Enerji Bakanlığının yaptığı açıklama eksiktir. İki tane yasaklama kararı var adli, idari, en azından şahıslar hakkında hemen verilmeliydi, iddianameye yazılmalıydı, hiç böyle bir şey yok. KİK kararı önümde. KİK kararından da okuyabilirim.

Bu firmalar 15 milyar dolara yakın toplamda özelleştirme ve kamu ihalesi almışsa ve ihaleye fesat karıştırmaktan hükümlüyse bunun siyasal sorumluluğu partiniz üzerindedir, bürokratik sorumluluğu da bu bürokratların üzerindedir. Çok özür dileyerek söylüyorum, sizin kişisel hatanız olmayabilir ama bir cinayet var ortada. Bu kamunun kaynaklarından 10 milyar doların üzerindeki kaynak ihaleye fesat karıştırmaktan hükümlü şirketlere verildi ve yasanın açık hükümlerine rağmen verildi. Yasaklama kararını almadıkları için de ihalenize girdi ve ihale aldılar. Olay budur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Soru anlaşıldı mı? Böyle yasaklı olan firmalar sizden iş aldılar mı? Enerji Bakanlığı...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Efendim, bir şeye açıklık getireyim.

BAŞKAN – Ama lütfen şeye cevap oluşturacak...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Hayır efendim, geneli üzerinde. Genel olarak yasaklama kararının ne şekilde verileceğini... Ben burada münferit bir olayla ilgili bir şey konuşmadım. Açıklamak istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, Komisyon toplantılarımızda Komisyon üyelerimizin yönettiği sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektirenlere toplantı tutanaklarının tarafınıza tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı cevap verilmesi gerekmektedir.

Konu anlaşıldı mı?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ DR. ORHAN YILMAZ – Anlaşıldı Başkanım.

BAŞKAN – Bu arada, cevap vermeniz gerekenler varsa kısaca cevap alalım ama bu son cümlem de dikkate alın lütfen.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ DR. ORHAN YILMAZ – Çok kısa şekilde birkaç tane önemli konuyu çünkü sayın milletvekillerim merak ediyorlardı.

Bizde hiçbir şekilde açık ihale olmayan ihale yoktur, artı, tüm ihalelerimizin performanslarını istatistiğe tabi tutarız. Şu ana kadar 65 bin ihale yaptık. 60 tanesine itiraz geldi, 60 tanesinin 38'inde kurum haklı bulundu, diğerleriyle ilgili de sadece formatla ilgili işlemlerinizi düzelttin ve devam edin dendi. Dolayısıyla sıfır hatayla 65 bin ihale yaptık. Bununla ilgili belgeleri yazılı olarak da arz edebilirim. Bu birincisi.

İkincisi, yönetim kurulunun yetkisini geçen hiçbir şey yoktur. Yani yönetim kurulu 100 milyon dolar da olsa, daha da fazlası olsa...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Benim sorumu yanlış anladınız. 100 milyonun üzerindekiileri yönetim kuruluna vermişsiniz. Ama yönetim kurulunun üst sınırı yoktur diyor.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ DR. ORHAN YILMAZ – Üst sınır yok. Ben onu anlatmaya çalışıyorum. Teknik bir şey.

Bir başka konu, AR-GE'de çalışan 44 kişi var. Bunların masrafları hariç her sene 1 milyon liraya yakın para harcarız ama personel parası bunun içerisinde yoktur. Ama daha da önemlisi, biz 38 yatırım, 85 enerji otomasyon projesi, 23 tane de AR-GE projesini hâlen yürütüyoruz. Yani bu kurum gerçekten çok önemli araştırmalar yapıyor. Tabii bunların neticelerini web sayfamıza koyduk.

Bir tanesi, çevre kirliliğini önleyen başka bir şey bu. Önemli olduğu için, uzatmamak için söyleyeyim. Mesela, meşhur Dilovası'ndaki kirlilikler var metalürji sektöründe. Oradaki kirlilikleri önleyen bir metot geliştirdik. Demin söylediğimden başka bir şey bu.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, detaylı çalışma gerektirenlere...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Önemli. Kanser oranı 3 kat daha fazla Dilovası'nda şu anda.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, detaylı bir çalışma yaparak milletvekillerimizin sorularına lütfen yazılı olarak cevap vermenizi talep ettik.

Başka cevaplayacağınız bir şey var mı?

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ DR. ORHAN YILMAZ – Çevreyle ilgili Sayın Haydar Akar Milletvekilimin bir sorusu vardı Bandırma'yla ilgili. Orada, sizin gittiğiniz zamanda, doğrudur, kalitesi uymayan kireç vardı fakat o anda, üç aylık bile çalıştırılmasa bile denize deşarj etmeden idare edecek bizim depomuz vardır. Yani biz hiçbir surette arıtılmadan denize deşarj etmeyiz. Bu bilgi çok önemli. Bu kurumun ne evsel ne endüstriyel hiçbir atığı kalmadı ki arıtılmasın. Beş yıldır, bir tane bile tesisimiz yoktur ne endüstriyel ne evsel atık mekanizması olmayan, hepsini kurduk. Yani onu özellikle söylemek istiyorum.

Bu Antalya Belediyesiindeki arsa da mahkemeliktir. Mahkemenin neticesi devam ediyor.

Onun dışında, pazarla ilgili şeyler var. Müsaade ederseniz, pazarla ilgili yazılı olarak vereyim, çok büyük bir mekanizma çünkü bayağı bir laf etmek gerekiyor.

Benim şu anda söyleyeceğim bunlar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdür.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün **2011 yılına ilişkin** bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Sonuç:** Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2011 yılı bilançosu ve 841.485.454, 92 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü ibranıza sunuyorum: İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Sayın Genel Müdürüm, varsa eklemek istediğiniz bir görüş için, size son bir cümle için söz veriyorum.

Buyurun.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ DR. ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, başta siz olmak üzere tüm sayın milletvekillerime, bu takdirleri için gerçekten teşekkür ediyorum. Bu bizim için, daha büyük hedeflere yelken açmak için gerçekten kuvvet veriyor.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, böylelikle Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Değerli milletvekillerimiz, şimdi hiç ara vermeden çalışmamıza, Tasfiye Hâlinde Karadeniz Bakır İşletmeleri Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için arkadaşlarımızın yer değiştirmesini rica ediyorum ve teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, çalışmalarımıza **Tasfiye Hâlinde Karadeniz Bakır İşletmeleri Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri** ile devam ediyoruz.

Karadeniz Bölgemizdeki bakır, bakırlı pirit ve bunlara katışık diğer madenlerin çıkarılması, yeni cevher yataklarının bulunması ve işletilmesi göreviyle 1968 yılında kurulmuş olan Karadeniz Bakır İşletmeleri, uzun yıllar bu görevini sürdürmüş, 1993 yılında özelleştirme kapsam ve programına alınarak Özelleştirme İdaresine devredilmiştir.

Bütün işletmelerinin satılmasıyla birlikte, faaliyetleri sona ermiş olan şirketin tasfiyesine 2007 yılında karar verilmiş, tasfiye işlemleri hâlen devam etmektedir.

Şimdi Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere, Tasfiye Hâlinde Karadeniz Bakır İşletmeleri Anonim Şirketi Genel Müdürü Rüstem Ateş'e söz vereceğim. Ancak ondan önce, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ve Karadeniz Bakır İşletmelerinin yöneticilerini tanımak istiyoruz.

(Komisyona katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, kısa bir sunuşunuz var mı? Kısa bir özet alalım.

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – Evet Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli katılımcılar; sözlerime başlarken sizleri şahsım ve Karadeniz Bakır İşletmeleri AŞ adına saygıyla selamlarım.

Karadeniz Bakır İşletmeleri, 1968 yılında yüzde 49 hissesi Etibanka ve yüzde 51 hissesi özel şahıs ve bankalara ait olmak üzere 300 milyon TL sermayeyle kurulmuştur. Kuruluşunu müteakip Karadeniz Bölgesi’nde bakır, bakırlı pirit ve bunlara mahlut cevherleri çıkarmak, işlemek, ilave tesisler kurmak ve işletmek maksadıyla kurulmuş...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, tasfiye sürecinizi bize anlatın lütfen. Tasfiyede hangi aşamadayız?

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – Çok kısa keseceğim Sayın Başkanım.

Çalışmalarını sürdürürken 1993 yılında özelleştirilmek üzere Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilmiştir. Bu devri müteakiben 2004 yılında ve 2006 yılında işletmelerimiz Özelleştirme tarafından varlık satışı yöntemiyle satılmış ve satılan işletmeler alıcısına devredilmiştir.

Şirketimizin işletmelerinin satışını müteakiben Özelleştirme Yüksek Kurulu 2007 yılında şirketimizin tasfiyesine karar vermiştir. Bu karar 20/8/2007 tarihinde şirketimizce yapılan olağanüstü genel kurul toplantısında kabul edilmiştir. Bu kararın 7/9/2007 tarihinde ticaret siciline tescili ile şirketimizin tasfiye işlemleri başlamıştır.

Şirketimizin sermayesi tamamı ödenmiş 100 milyon TL’dir. Mevcut sermayenin yüzde 99,997’si Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, yüz binde 1’i Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve yüz binde 2’si de özel şahıslara aittir.

Şirketimiz 2011 yılını 7 milyon 204 bin 295 TL, 2012 yılını ise 7 milyon 543 bin 882 TL dönem kârıyla kapatmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli üyelerimiz, önerilerimiz var.

Öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Öneri 1-** Özelleştirme Yüksek Kurulu’nun 22.06.2007 tarih ve 2007/42 sayılı kararına istinaden; tasfiye sürecine giren şirketin, cari giderlerinin azaltılması ve tasfiye işlemlerinin bir an önce sonuçlandırılması,

BAŞKAN – Cevap alalım.

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – **Cevap 1-** Şirketimizin tasfiye kararı, 07.09.2007 tarihinde Ticaret Siciline tescil edilerek gerekli tasfiye işlemlerine başlanılmıştır.

Şirket aktiflerinin paraya çevrilmesi, alacakların tahsili ve şirket borçlarının ödenmesi işlemleri tamamlanmıştır. Gerek şirketimiz tarafından açılan gerekse şirketimiz aleyhine açılan davalar ve bu davalar neticesinde ortaya çıkması muhtemel borç ve alacak dışında, tasfiyeye engel bir durum bulunmamaktadır.

Şirketimiz tasfiyeye giriş tarihinden bu yana cari giderlerimiz her yıl azaltılmış ve azaltılmaya devam etmektedir. Bilançonun aktif ve pasifinde yer alan hesapların, usulüne göre en kısa sürede tasfiye edilmesi için gerekli takip ve çalışmalarımız devam etmektedir.

BAŞKAN – Söz almak isteyen arkadaşımız var mı 1’inci öneriyle ilgili?

Buyurun Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – En kısa zamanı merak ettim. 2006 yılından beri devam ediyor. 13 personele kadar düşmüşsünüz anladığım kadarıyla. Borç-alacak da kalmamış çok fazla. Ne bekliyoruz? Niye tasfiye olmuyor?

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu tasfiye işlemleri sırasında satışlar veya alacaklar, alacağın temliki gibi işlemler yapılıyor mu? Satışlar yapılıyorsa, ihaleler mi var bunda? Siz mi yapıyorsunuz, başka bir kurum mu yapıyor? Bu konuda tasfiye sürecindeki nakde dönüşler veya alacak tahsilleri veya borç ödemeleri nasıl yapılıyor? O konuda küçük bir bilgi verirseniz...

BAŞKAN – Cevaplayın lütfen.

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – Şirketimizin tasfiye işlemleri büyük oranda tamamlanmıştır ancak şirketimiz uhdesinde bulunan davaların tamamı bitmediği için tasfiye sonu

bilançosu çıkaramıyoruz. Birkaç davamız var. Hissedarlarımızın açtığı davamız var. Bu dava sonuçlanmadan tasfiye sonu bilançosu çıkaramıyoruz. Davayı takip ediyoruz. Dava sonuçlanana kadar da bu şekilde devam edecek şirketin varlığı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kaç dava var?

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – Bizim şu anda tasfiye başlangıcında 280 kadar davamız vardı. Şu anda 16 davamız var. Hatta davalarımızın...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Davalarınızın mali büyüklüğü...

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – Davalarımızın mali büyüklüğü hissedarların açtığı dava belli bir mali büyüklüğü içermiyor. Bütün genel kurulların iptalini ve eski sermaye yapısına dönülmesini isteyen bir dava hissedarların açtığı dava, bu devam ediyor. Diğer davalar personelin açtığı idari davalar. Hatta bu hissedarların açtığı dava tamamlandığında, bittiğinde, sonuçlandığında mevcut davaların Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca üstlenilmesi söz konusu. O zaman tasfiye sonu bilançosu çıkarıp şirket tüzel kişiliğine son verebileceğiz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu davalar hakkında bir bilgi notu hazırlayabilir misiniz bana? Mesela dava hangi mahkemede, sayısı, iddianın özeti, süreciyle alakalı bir tablo hâlinde yani geniş bir tablo hâlinde...

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – O var. Elimizde mevcut.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tasfiye sürecinde satış yaptınız mı?

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – Sayın Vekilim, satış sürecinde varlık satışları oldu. Bu satışlar da zaten blok satışlar Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca gerçekleştirildi. Onun dışında bizim varlıklarımız, işte araçlarımız, dairemiz vardı, bazı arsaların satışları tarafımızdan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sizin tarafınızdan yapılanlar oldu. Ne kadardı onlar?

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – Bu büyüklükler, 1 tane dairemiz vardı, 3-4 tane aracımız kalmıştı, onların satışları. Yani çok büyük değil.

Bizim davalarımız da borç ve alacak açısından büyük meblağlar içermiyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Genel kurul iptal olunca bütün özelleştirme süreci...

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – Tabii, yani, eğer öyle bir sonuç çıkarsa evet.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu 1'inci önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

Öneri 2'yi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Öneri 2-** Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 6'da listelenen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun.

TASFIYE HÂLİNDE KARADENİZ BAKIR İŞLETMELERİ AŞ GENEL MÜDÜRÜ RÜSTEM ATEŞ – **Cevap 2-** Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneriler de yerine getirilmiştir.

BAŞKAN – Değerli üyeler, 2 numaralı önerinin de Sayıştay tarafından izlenilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gördüğüm kadarıyla başka söz isteyen arkadaşımız yok.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Tasfiye Hâlinde Karadeniz Bakır İşletmeleri AŞ Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Sonuç:** Tasfiye Hâlinde Karadeniz Bakır İşletmeleri AŞ'nin 28.03.2012 tarihindeki kendi Olağan Genel Kurulunda kabul edilen **2011 yılı** bilançosu ve 7.204.294,51 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Tasfiye Hâlinde Karadeniz Bakır İşletmeleri AŞ Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü genel görüşlerinize sundum.

Böylelikle, bugünkü toplantımız sona ermiştir.

Değerli üyeler, İller Bankası Genel Müdürlüğü ve Tasfiye Hâlinde Türkiye Emlak Bankası Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait faaliyetlerinin denetim görüşmelerini yapmak için 22 Mayıs 2013 Çarşamba günü saat 10.30' da toplanmak üzere Komisyonumuzun bugünkü toplantısını kapatıyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.00